

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА**Полезни взаимодействия между програма „Хоризонт Европа“ и програмите на ЕФРР**

(2022/C 421/03)

Съдържание

	<i>Страница</i>
ВЪВЕДЕНИЕ	8
ВИДОВЕ ПОЛЕЗНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ	9
1. Печат за високи постижения	9
2. Прехвърляне на ресурси от ЕФРР към „Хоризонт Европа“	14
3. Кумулативно финансиране	18
4. Европейски партньорства	23
5. Комбинирано финансиране (сформиране на екипи)	32
6. Полезни взаимодействия нагоре и надолу по веригата	33
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	36
ПРИЛОЖЕНИЕ 2	39
ПРИЛОЖЕНИЕ 3	41

ВЪВЕДЕНИЕ

Регулаторната рамка за периода 2021—2027 г., уреждаща фондовете по линия на политиката на сближаване при споделено управление и фондовете при пряко управление, дава възможност да се засилят полезните взаимодействия между тези два вида финансиране от ЕС ⁽¹⁾.

Съответните механизми включват „Печат за високи постижения“, прехвърляния, кумулативно финансиране (което може да се използва и за подкрепа на съфинансирани и институционализирани европейски партньорства по „Хоризонт Европа“) и подкрепа за сформирани на екипи. Настоящият документ с насоки обхваща тези механизми и „ползните взаимодействия нагоре/надолу по веригата“.

Целта на настоящия документ е да очертае новите възможности, с които разполагат управляващите органи (УО) на програмите на политиката на сближаване, националните звена за контакт за „Хоризонт Европа“ и популяризаторите/вносителите на проекти по линия на „Хоризонт Европа“. Освен това документът има за цел да улесни използването на съответните механизми, посочени в предходния абзац. Основното ударение в него пада върху полезните взаимодействия между „Хоризонт Европа“ и програмите по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) ⁽²⁾.

Оперативното измерение на полезните взаимодействия, по отношение на което е постигнат голям напредък в законодателството за периода 2021—2027 г., е също толкова важно и допълва стратегическото измерение. Редовният обмен на мнения относно полезните взаимодействия между органите на държавите членки, участващи в програмите на политиката на сближаване и в изпълнението на „Хоризонт Европа“, би спомогнал за повишаване на осведомеността относно възможностите, които полезните взаимодействия предлагат в държавите членки.

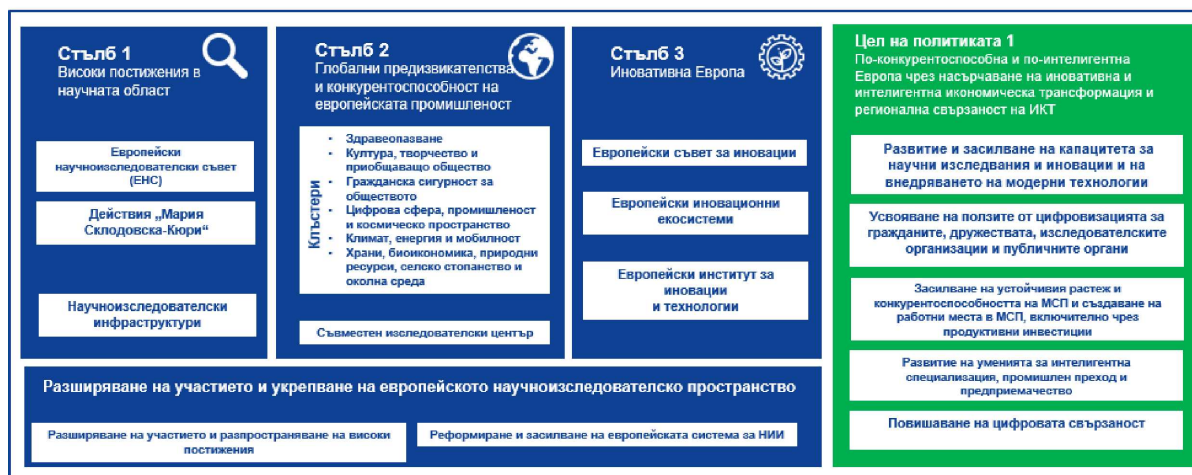
Стратегически контекст на равнището на ЕС

Приоритет на политиката на ЕС е да насърчава иновативната, интелигентната и устойчивата икономическа трансформация и да способства за високите постижения в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ), като същевременно намалява и преодолява продължаващото разделение в областта на иновациите (разликата между капацитета за иновации на частния и публичния сектор на държавите членки). „Хоризонт Европа“ и ЕФРР са ключови инструменти на ЕС за постигане на резултати по тези взаимосвързани цели.

В съответствие с член 179 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) основното ударение в „Хоризонт Европа“ се поставя върху подкрепата за високите постижения в областта на научните изследвания и иновациите. Политиката на сближаване има за цел да насърчава и подкрепя цялостното хармонично развитие на държавите членки и техните региони в съответствие с член 174 от ДФЕС, по-специално чрез намаляване на регионалните различия. На фигурата по-долу са показани основните структурни елементи на подкрепата за НИИ по линия на „Хоризонт Европа“ и на политиката на сближаване.

„Хоризонт Европа“

Политика на сближаване (ЕФРР)

Затова сближаването на политиката на сближаване и на „Хоризонт Европа“ е важен приоритет за Комисията през последните години, особено при подготовката за периода 2021—2027 г. Целта е да се засили въздействието на двете политики чрез създаване на взаимно допълване, особено в по-слабо развитите и периферните региони. Насърчаването на интегрирания подход и засилването на полезните взаимодействия между тези ключови инструменти на ЕС (и съответните им съдебове и цели на политиките) могат да предложат нови взаимноизгодни ситуации, от които всички да се възползват. Така например може да се насърчи устойчивото и интелигентно регионално икономическо развитие, като същевременно се подобри екосистемата на ЕС за иновации като цяло, както и способността ѝ да реагира на ключови обществени предизвикателства и да развива ключови стратегически вериги за създаване на стойност.

⁽¹⁾ Това е приложимо и за непряко управляваните фондове на ЕС.

⁽²⁾ С оглед на приваждането в съответствие на разпоредбите на пряко управляваните програми на Съюза, напр. „Хоризонт Европа“, програма „Цифрова Европа“ и Механизма за свързване на Европа, по отношение на полезните взаимодействия с програмите в режим на споделено управление, някои елементи от настоящия документ могат да се разглеждат като насоки за приваждане в действие на полезните взаимодействия между такива пряко управлявани програми на Съюза и програмите по линия на ЕФРР, като внимателно се отчитат особеностите на всяко приложимо правно основание и съображенията на политиката, специфични за всяка такава програма.

Този подход създава нови възможности за насърчаване на иновациите във всички региони и за по-добро интегриране на по-слабо развитите и периферните региони в европейското научноизследователско пространство (ЕНП) и европейската екосистема за иновации (ЕЕИ).

Съобщението на Комисията относно ново ЕНП за НИИ ⁽³⁾ представлява важна стъпка от създаването на ЕНП. Целта на ЕНП е да се постигнат високи постижения, трансгранично сътрудничество между изследователите, „критична маса“ в ключови стратегически области и възможности за мобилност на изследователите, и в крайна сметка да се създаде отворен единен пазар за НИИ. Новият ориентиран към бъдещето план, изложен в съобщението, съдържа амбициозен набор от четири цели на политиката — да се даде приоритет на инвестициите и реформите; да се подобри достъпът до високи постижения и да се укрепят системите за НИИ в целия ЕС; да се подобри прехвърлянето на нови НИИ към бизнеса; и да се задълбочи интеграцията на националните политики.

Освен това на 16 юли 2021 г. Комисията прие предложение за препоръка на Съвета относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа ⁽⁴⁾. В препоръката се очертават определен брой приоритетни области за съвместни действия в подкрепа на ЕНП. Това включва съвместна работа в отговор на предизвикателствата на цифровия и екологичния преход (напр. при изпълнението на мисии и европейски партньорства по линия на „Хоризонт Европа“).

За да станат полезните взаимодействия факт, УО на програмите, свързани с НИИ, трябва да се познават помежду си и да познават своите програми. Националните представители в областта на НИИ също трябва да са наясно с приоритетите и действията по линия на „Хоризонт Европа“ (като нови мисии и партньорства), както и с регионалните приоритети за интелигентна специализация. Тези приоритети и действия са отлична отправна точка за развитие на възможности за взаимно допълване. Полезните взаимодействия между рамката за НИИ и програмите за сближаване могат да увеличат максимално размера, качеството и въздействието на инвестициите в НИИ, като се разработят стратегически планове, които се допълват взаимно, и се използват различни потоци на финансиране (в съответствие със специфичните цели на всяка програма/фонд).

Стратегиите за интелигентна специализация (S3) са от решаващо значение за полезните взаимодействия с инструментите, свързани с интелигентния растеж, на равнището на ЕС (особено с „Хоризонт Европа“). Определянето на приоритетите на стратегиите за интелигентна специализация отдолу нагоре следва да улесни намирането на партньори в други държави членки с оглед на сътрудничеството по свързани теми и вериги за създаване на стойност.

По отношение на ЕФРР, в член 11, параграф 1, буква б), подточка iii) от Регламента за общоприложимите разпоредби (ROP) ⁽⁵⁾ от държавите членки се изисква да посочат в своите споразумения за стратегическо партньорство: „взаимното допълване и полезните взаимодействия между фондовете, обхванати от споразумението за партньорство [...] и други инструменти на Съюза [...] както и – когато това е уместно — проекти, финансирани по линия на „Хоризонт Европа“.“ По подобен начин за всяка програма на политиката на сближаване в член 22, параграф 3, буква а), подточка iii) от Регламента за общоприложимите разпоредби се изисква обобщение на основните предизвикателства, като се отчитат „инвестиционните потребности и взаимната допълняемост и полезните взаимодействия с други форми на подкрепа“.

Във всички случаи УО решават дали да използват механизмите за полезни взаимодействия.

ВИДОВЕ ПОЛЕЗНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

1. Печат за високи постижения

„Печатът за високи постижения“ е знак за качество, който се присъжда от Комисията на предложение, подадено в рамките на конкурентна покана за представяне на предложения по даден инструмент на ЕС, за което е преценено, че отговаря на минималните изисквания за качество на този инструмент на ЕС, но което не е могло да бъде финансирано поради бюджетни ограничения. Знакът „Печат за високи постижения“ показва, че даден проект може да бъде добър кандидат за получаване на подкрепа от други източници на финансиране от ЕС или от национални източници.

С „Печат за високи постижения“ по „Хоризонт Европа“ се признава стойността на предложението и се помага на други органи за финансиране да се възползват от процеса на оценяване по програма „Хоризонт Европа“. Той може да бъде присъден например на предложения, подадени в рамките на „Хоризонт Европа“ по линия на инструмента „Ускорител“ на Европейския съвет за иновации (ЕСИ) (бивш инструмент за МСП), инструмента „Преход“ на ЕСИ, действията „Мария Склодовска-Кюри“, действията за сформирани екипи и схемата на Европейския научноизследователски съвет (ЕНС) „Доказване на концепцията“.

⁽³⁾ COM(2020) 628 final, 30 септември 2020 г.

⁽⁴⁾ COM(2021) 407 final.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (OJ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

УО за политиката на сближаване в държавите членки могат да се придържат към опростена процедура за подбор, когато вземат решение за финансиране на операции с „Печат за високи постижения“ ⁽⁶⁾ от програмите по ЕФРР. Тези операции трябва да отговарят на три критерия:

- Първо, те трябва да са в съответствие с програмата (и със съответните стратегии, залегнали в основата на програмата) и да осигуряват ефективен принос за постигането на нейните специфични цели.
- Второ, когато попадат в обхвата на дадено отключващо условие, те трябва да са съгласувани със съответните стратегии и документи за планиране за спазване на това отключващо условие;
- Трето, те трябва да попадат в обхвата на съответния фонд и да се отнасят до вид интервенция ⁽⁷⁾.

Приложимо законодателство	Регламент за общоприложимите разпоредби (POP)	Член 2, параграф 45, член 73, параграф 4 и съображение 61
	„Хоризонт Европа“	Член 2, параграф 23, член 15, параграф 2, член 24, параграф 4 и член 48, параграф 7
Свързано законодателство	Общ регламент за групово освобождаване (ОРГО)	Членове 25а и 25б (Държавна помощ)

Съображения във връзка с политиките

„Печатът за високи постижения“ е знак за качество, който се присъжда на проектни предложения, подадени по „Хоризонт Европа“ (програмата на ЕС за финансиране на НИИ до 2027 г.) и към предшестващата я програма „Хоризонт 2020“. „Печатът за високи постижения“ удостоверява, че тези предложения са отлични, и повишава тяхната популярност пред евентуални органи за финансиране (частни или публични; национални или регионални; вкл. УО на фондовете по линия на политиката на сближаване), които се интересуват от инвестиране в обещаващи проекти в областта на НИИ. По този начин сертификатът „Печат за високи постижения“ помага на тези предложения да намерят алтернативно финансиране.

Органите за финансиране могат също така да се възползват от добре утвърдени и висококачествен процес на оценяване в рамките на „Хоризонт Европа“, за да насърчат териториалното развитие. Това позволява на държавите членки и на регионите да идентифицират и да се възползват от набор от отлични предложения за проекти в областта на НИИ на своя територия, които биха подобрили тяхната работа и капацитета им в областта на НИИ.

Кандидатите за проекти, които са получили положителна оценка в рамките на покана за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ и „Печат за високи постижения“, могат да кандидатстват за евентуално финансиране по линия на ЕФРР, ако проектът е съобразен с приоритетите в програмите на политиката на сближаване на държавата членка или региона на популяризаторите на проекта.

Сертификатът „Печат за високи постижения“ съдържа цялата основна информация относно предложението, която е необходима на органа за финансиране, който иска да идентифицира предложението и да разбере неговите основни характеристики и стойност (заглавие на предложението, позоваване на поканата за представяне на предложения/темата, име и адрес на юридическото лице на вносителя на предложението). Сертификатът, проектното предложение и резюмето на доклада за оценка имат цифров печат срещу измами (това е посочено в документите). И накрая, подписите на комисаря по въпросите на сближаването и реформите и на комисаря, отговарящ за иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта, показват политическия им ангажимент за мобилизиране на алтернативно финансиране за тези проекти.

Сертификатът „Печат за високи постижения“ е особено подходящ за компоненти по „Хоризонт Европа“ с един бенефициер (като инструмента „Ускорител“ и инструмента „Преход“ по линия на ЕСИ, действията „Мария Склодовска-Кюри“, схемата на ЕНС „Доказване на концепцията“ и действията за сформирани екипи). Макар че в бъдеще може да се обмисли и присъждането на печати за високи постижения на няколко бенефициери, настоящото намерение е през първата фаза на „Хоризонт Европа“ „Печатът за високи постижения“ да се присъжда само за компоненти с един бенефициер. Това условие трябва да бъде посочено в съответната покана за представяне на предложения. Компонентите, за които се присъжда „Печат за високи постижения“, ще бъдат посочени в съответната работна програма.

⁽⁶⁾ Макар че настоящият документ е посветен на знака „Печат за високи постижения“, предвиден по „Хоризонт Европа“, възможността за връчване на „Печат за високи постижения“ е предвидена и в основните актове на 14 други програми в рамките на многогодишната финансова рамка на ЕС („Цифрова Европа“, Програма за единния пазар, Програма за околната среда и действията по климата (LIFE), „Творческа Европа“, „Еразъм+“, европейска космическа програма, „Европейски корпус за солидарност“, Механизъм за свързване на Европа, програма „Правосъдие“, програма „Граждани, равенство, права и ценности“, Евратом, фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд за интегрирано управление на границите и фонд „Вътрешна сигурност“).

⁽⁷⁾ Вж. член 73, параграф 2, букви а), б) и ж) и член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

Комисията може също така да присъжда печати за високи постижения на проектни предложения от страни извън ЕС (особено от страни, свързани с „Хоризонт Европа“), които могат да използват други източници на финансиране, несвързани с политиката на сближаване.

Подкрепата за финансиране на проекти с „Печат за високи постижения“ по програма на ЕФРР е доброволна, в зависимост от решението на УО и в съответствие с програмата. Следователно със сертификата не се дава автоматично право за получаване на алтернативно финансиране. Това е възможност, която държавата членка или регионът могат да решат да проучат, но окончателното решение се взема от съответния УО.

Направени са следните опростявания, за да се избегне ненужното дублиране на работата, която трябва да се извърши от бенефициерите и УО при подаването, оценяването и подбора на операции за подкрепа по линия на ЕФРР:

- Държавите членки, регионите и бенефициерите могат да прилагат категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи по „Хоризонт Европа“, като се възползват от опростяването на приложимите правила на ЕС за държавната помощ (ОРГО).
- Техническата оценка/оценката на съдържанието в рамките на „Хоризонт Европа“ се смята за меродавна. Това означава, че не е необходимо УО на конкретна програма на ЕФРР да извършва нова такава. Въпреки това, преди да подпишат с бенефициерите документа, в който се определят условията за подкрепа, УО трябва да проверят дали тези проекти отговарят на специфичните изисквания на Регламента за общоприложимите разпоредби и на ЕФРР, които не са обхванати от оценката в рамките на „Хоризонт Европа“. Това е така, защото тези проекти трябва да бъдат официално избрани в съответствие с Регламента за общоприложимите разпоредби — т.е. специални условия за допустимост (МСП в затруднение), принос към целите на алтернативната програма за финансиране, приложими отключващи условия и обхват на фонда (вж. член 73, параграф 2, букви а), б) и ж) от Регламента за общоприложимите разпоредби).

Основни етапи на процеса

<p>Подготовка/програмиране</p>	<ul style="list-style-type: none"> — В годишните или двугодишните работни програми на „Хоризонт Европа“ се посочват поканите за представяне на предложения, за които могат да се присъждат печати за високи постижения. Тези работни програми на „Хоризонт Европа“ могат да бъдат разглеждани и изтеглени от портала за финансиране и търгове. (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/horizon) — Държавите членки и регионите следва да информират Комисията дали желаят или не желаят да разрешат програмите в рамките на ЕФРР да предоставят подкрепа за проекти с „Печат за високи постижения“ по „Хоризонт Европа“. Държавите членки или регионите могат да включат тази информация в раздела на споразумението за партньорство относно взаимното допълване и полезните взаимодействия, както и в описанието на специфичната цел в съответната програма на ЕФРР. УО може да реши да подкрепи проектни предложения с „Печат за високи постижения“, дори ако те не са изрично посочени в споразумението за партньорство или в програмата. Във всички случаи УО трябва да гарантира, че избраните проекти са в съответствие с програмата.
<p>Присъждане на „Печат за високи постижения“ от Комисията</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Сертификатът „Печат за високи постижения“ се присъжда на допустими предложения и се изпраща заедно с писмо, с което се информират вносителите на предложенията за резултатите от оценката. Работните програми на „Хоризонт Европа“ предоставят повече подробности относно условията и процеса на получаване на „Печат за високи постижения“.
<p>Разпределение на подкрепата</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Притежателят на „Печат за високи постижения“ кандидатства пряко по съответната програма на ЕФРР. — Проектите с „Печат за високи постижения“ не трябва да преминават през обичайния процес на ЕФРР за подбор на проекти. Въпреки това те трябва да преминат поне през опростена оценка съгласно критериите за подбор, одобрени от мониторинговия комитет (съответствие с приложимите отключващи условия, обхвата на фонда и целите на програмата, заедно с приложимите правила на ЕС за държавната помощ), за да се гарантира, че операциите отговарят на изискванията, посочени в член 73, параграф 2, букви а), б) и ж) от Регламента за общоприложимите разпоредби, както е предвидено в член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

	<ul style="list-style-type: none"> — Оценката на проекти с „Печат за високи постижения“ за финансиране по линия на ЕФРР следва да бъде опростена (проверка на съответствието), но националните процедури могат да се различават. УО могат да изберат най-добрия според тях вариант (обявяване на отворена покана; „първи по време — първи по право“ и т.н.; или пряк избор на проекти, когато програмата предоставя тази възможност, при условие че се спазват принципите на прозрачност и недискриминация). — За подкрепа в рамките на политиката на сближаване УО могат, използвайки критерии за подбор, да определят прагове, които са по-високи от минималния брой точки, изисквани за финансиране по „Хоризонт Европа“. — Уебсайтът на „Печат за високи постижения“ съдържа различни примери. (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/seal-excellence_en#how) — Препоръчително е да се предостави информация от органите на програмата на ЕФРР на ГД „Регионална политика“ (съответното географско звено) и на специалната общност за обмен на практики за сертификата „Печат за високи постижения“ (RTD-SEAL-OF-EXCELLENCE@ec.europa.eu) относно подкрепата на проекти с „Печат за високи постижения“ по програмата.
Изпълнение, мониторинг и контрол	<ul style="list-style-type: none"> — Бенефициерите изпълняват проекти в съответствие с правилата и процедурите на политиката на сближаване. Предложенията с „Печат за високи постижения“ се съфинансират в съответствие с правилата на Регламента за общоприложимите разпоредби и специфичните правила на ЕФРР. При условие че спазва правилата на програмата, УО може да прилага определени категории правила на „Хоризонт Европа“ (напр. за категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи). УО трябва да посочи тези елементи в документа, в който се определят условията за подкрепа. — Прилаганата ставка на съфинансиране, прилагана към общото публично финансиране на проекта, не може да надвишава ставката на финансиране по правилата на програма „Хоризонт Европа“, ако подкрепата се предоставя под формата на държавна помощ съгласно член 25а или 25б от ОРГО (вж. раздела за държавната помощ по-долу). — За мониторинга и контрола се прилагат същите правила, както за другите операции по съответната програма на ЕФРР. — Информационното табло на „Хоризонт Европа“ предоставя обобщени данни за проектите с „Печат за високи постижения“ с визуализация на същите по държави и региони.

Важно е да се знае

Какво знаем за правилата на ЕС за държавната помощ?

Финансирането от програмите по ЕФРР може да попадне в обхвата на правилата на ЕС за държавната помощ, ако бенефициерите са предприятия. В такива случаи финансирането трябва да е съвместимо с вътрешния пазар въз основа на приложимите правила на ЕС за държавната помощ. В членове 25а и 25б от ОРГО⁽⁸⁾ на държавите членки се предоставя възможност да осигурят съвместимост с вътрешния пазар за проекти, които са получили „Печат за високи постижения“. Освен това в ОРГО са определени редица общи условия, на които трябва да отговарят всички мерки за помощ, прилагани по силата на ОРГО, независимо от тяхната цел. По силата на специфичните условия, посочени в членове 25а и 25б от ОРГО, се допуска финансиране по линия на ЕФРР на проекти, които са получили „Печат за високи постижения“ — при същата ставка на финансиране и със същите допустими разходи като по „Хоризонт Европа“, — без предварително официално уведомяване на Комисията и без да е необходимо да се извършва друга техническа оценка. Органът, който отпуска помощта, е длъжен да спазва приложимите общи и специфични условия на ОРГО при отпускането на финансирането. В допълнение към първоначалното си заявление по „Хоризонт Европа“ притежателят на „Печат за високи постижения“ трябва да отговаря на критериите за подбор, приложими за проекти с „Печат за високи постижения“, установени от УО, и трябва също така да се увери, че спазва приложимите правила за държавна помощ.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1, както е изменен). Консолидирана версия на измененния регламент е достъпна на уебсайта на Европейската комисия само за информация: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/regulations_en

Като УО/друг орган за финансиране, как могат да се информирате за развитието и най-добрите практики в подкрепа на предложения с „Печат за високи постижения“?

Специалната общност за обмен на практики за сертификата „Печат за високи постижения“ ще продължи да дава възможност на заинтересованите УО по ЕФРР и други органи за финансиране да обменят най-добри практики за това как да подкрепят предложения с „Печат за високи постижения“, да бъдат в крак с последните развития и да имат достъп до цялата необходима информация и данни за предложенията с „Печат за високи постижения“ в своите региони (брой, поискано финансиране и др.). Това следва да улесни планирането на алтернативни схеми за финансиране.

Като УО/друг орган за финансиране, как могат да се информирате за предложенията в нашата държава/регион, които са получили „Печат за високи постижения“?

От притежателите на „Печат за високи постижения“ се изисква да дадат съгласието си за споделяне на ограничен набор от информация (т.е. данни за контакт, като наименование на дружеството, адрес на дружеството и електронна поща на лицето за контакт, резюме на предложението, размер на исканата финансова подкрепа и използвани ключови думи) с УО на политиката на сближаване и други публични или частни субекти, които потенциално се интересуват от финансиране или подкрепа на тяхното дружество. УО ще имат достъп до тази информация и ще могат да се свържат с притежателя на „Печат за високи постижения“. На специалния уебсайт „Печат за високи постижения“ е предоставена допълнителна информация за това как да се използва сертификатът „Печат за високи постижения“ и как да се намерят данните за контакт с УО за всяка държава.

При какви условия УО могат да финансират проекти, които са кандидатствали за финансиране по програмата „Хоризонт Европа“, но не са били избрани за финансиране по нея и не са получили „Печат за високи постижения“?

За да може политиката на сближаване да подкрепи проект, който не притежава „Печат за високи постижения“, проектът трябва да премине през стандартната пълна оценка, която се изисква по конкретна програма на политиката на сближаване (опростената оценка се прилага само за проекти с „Печат за високи постижения“ и за операции, избрани по програма, съфинансирана по линия на „Хоризонт Европа“).

Практически пример

Проект с „Печат за високи постижения“ по инструмента „Ускорител“ на ЕСИ по „Хоризонт Европа“ (работна програма на ЕСИ за 2022 г., стр. 74, вкл. бележки под линия 63 и 64):

МСП кандидатства в отговор на покана за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ и преминава успешно етапите на предварителна оценка (GO), определени в годишната работна програма на ЕСИ. Въпреки високото качество на проекта журито на ЕСИ установява, че проектното предложение не може да бъде финансирано поради липса на достатъчно налични средства. МСП обикновено би получило „Печат за високи постижения“ (освен в конкретни случаи, посочени в работната програма на ЕСИ — например когато МСП не е съгласно да се споделя информация за неговото предложение).

МСП, което притежава „Печат за високи постижения“, може да се обърне към други органи за финансиране — например към УО на програмите на политиката на сближаване. С предварителното разрешение на заявителя Комисията може също така да сподели основна информация, по-специално данни за контакт, относно успешно подаденото заявление. По отношение на резултатите от оценката и други чувствителни данни, тяхното съобщаване на заинтересованите органи за финансиране подлежи на сключването на специални споразумения за поверителност. Освен това, със съгласието на заявителя, Комисията може да сподели информация с други организации, които могат да окажат подкрепа на МСП — например с мрежата Enterprise Europe (EEN). Мрежата Enterprise Europe може да предоставя индивидуални услуги за подкрепа на МСП, които притежават „Печат за високи постижения“, за да им помогне да открият съответните алтернативни източници на финансиране (вкл. програми, финансирани по линия на ЕФРР) и да им помогне в процеса на кандидатстване (вкл. евентуално адаптиране на проектното предложение), в изграждането на капацитет за процесите на кандидатстване и на презентационни умения, както и да им предостави връзки към други подходящи услуги за подкрепа, като например намиране на партньори и идентифициране на подходящи бизнес партньори. Услугите на мрежата Enterprise Europe, съобразени с нуждите на всеки отделен притежател на „Печат за високи постижения“, са под формата на пакети услуги от три до пет дни, предоставяни безплатно на съответното МСП.

За да подкрепят проекти с „Печат за високи постижения“, УО могат да решат, че категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи ще следват правилата на „Хоризонт Европа“, при условие че са спазени условията за съвместимост на държавната помощ, установени в член 25а и глава 1 от ОРГО. В такъв случай те могат да приложат правилата за инструмента „Ускорител“, определени в рамковата програма „Хоризонт“ („компонентът на подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, който представлява безвъзмездни средства или възстановим аванс, не надвишава 70 % от

общите допустими разходи за избраното иновационно действие“ — член 48, параграф 9 от Регламента за рамковата програма „Хоризонт“⁽⁹⁾. Освен това, както е обяснено в специфичната програма „Хоризонт“ (точка 1.1.2), „счетоводното и обемът на финансирането“ в рамките на инструмента „Ускорител“ „ще се адаптират към потребностите на дружеството, неговия размер и етап на развитие, характера на технологията или иновацията и продължителността на иновационния цикъл“⁽¹⁰⁾.

Ако е предвидено в работната програма, притежателите на „Печат за високи постижения“ от ЕСИ по „Хоризонт Европа“ могат да се възползват от мероприятия за намиране на партньори, организирани от службите на ЕСИ за ускоряване на бизнеса, за да се свърже общността от иноватори на ЕСИ — включително тези, които притежават „Печат за високи постижения“ — с инвеститори, партньори и публични купувачи. В рамките на услугите на ЕСИ за ускоряване на бизнеса също така се предоставя набор от услуги, свързани с напътствия и наставничество, а също и достъп на иноваторите до международни мрежи от потенциални партньори, включително потенциални промишлени партньори, за да се допълни веригата за създаване на стойност, да се разкрият нови пазарни възможности и/или да се намерят инвеститори или други източници на частно или корпоративно финансиране⁽¹¹⁾.

Предложенията с „Печат за високи постижения“ по инструмента „Ускорител“ на ЕСИ се популяризират не само сред УО на ЕФРР, но и сред частни източници на финансиране (напр. чрез специални събития, като онлайн сесии за привличане на внимание и събития за намиране на партньори, организирани от специални мрежи и общности на притежателите на „Печат за високи постижения“, и чрез отбелязване на предложенията с „Печат за високи постижения“ в портала InvestEU).

2. Прехвърляне на ресурси от ЕФРР към „Хоризонт Европа“

Съгласно член 26, параграф 1 от Регламента за общоприложимите разпоредби държавите членки могат да поискат прехвърляне в размер до 5 % от ресурсите им при споделено управление към друг(и) фонд(ове) или инструмент(и) на ЕС при пряко или непряко управление. Ограничението от 5 % се отнася до първоначално отпуснатите средства от даден фонд, а не за специфична програма или (категория) регион. Прехвърлените ресурси могат да се използват само за бъдещи бюджетни задължения (т.е. за следващата година). Тези ресурси трябва да се използват в полза на съответната държава членка⁽¹²⁾.

Такива прехвърлени ресурси не се отчитат по отношение на тематичната концентрация на ЕФРР.

По програма „Хоризонт Европа“ прехвърляния на ресурси от програми в режим на споделено управление могат да се правят към всички нейни части.

Приложимо законодателство	Регламент за общоприложимите разпоредби	Член 26 от Регламента за общоприложимите разпоредби (Прехвърляне на ресурси) и съображение 19
	„Хоризонт Европа“	Член 15, параграфи 5 и 6
Свързано законодателство	Регламент за общоприложимите разпоредби	Член 24 (Изменение на програмите)

Съображения във връзка с политиките

УО могат да използват прехвърляния на ресурси, за да дадат възможност на отлични предложения по „Хоризонт Европа“ от своята държава членка/регион да участват в програмата, когато бюджетните ограничения не биха позволили те да бъдат избрани за подкрепа по „Хоризонт Европа“.

Прехвърлянията могат да имат добавена стойност, когато са насочени към области на НИИ, които са определени като приоритетни в националните и/или регионалните стратегии за интелигентна специализация и за които обикновено броят на внесените предложения по поканите за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ е значително надвишен. Въпреки това не е законово изискване инвестициите, обхванати от прехвърлените средства, да съответстват на приоритетите за интелигентна специализация.

Прехвърлянията дават възможност, *inter alia*, за:

- засилване на участието по „Хоризонт Европа“ на бенефициери от региони/държави членки, които традиционно имат нисък процент на участие и на успех по „Хоризонт Европа“;
- стимулиране на проекти в области, определени като приоритетни, чрез интелигентна специализация;

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013.

⁽¹⁰⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС.

⁽¹¹⁾ Работна програма на ЕСИ за 2022 г.

⁽¹²⁾ Възможни са и прехвърляния към други пряко управлявани програми, вж. например член 4, параграф 14 от Регламента за създаване на Механизъм за свързване на Европа, приложим за цифровия сектор, и член 9, параграф 5 от Регламента за създаване на програма „Цифрова Европа“.

- запазване на административния капацитет на национално/регионално равнище при подбора и проследяването на проектите за НИИ, тъй като това ще се извършва не от УО съгласно правилата на Регламента за общоприложимите разпоредби, а от съответната агенция съгласно правилата на „Хоризонт Европа“ (особено когато няма достатъчно отлични проекти, които да оправдаят обявяването на пълна покана за представяне на предложения на национално/регионално равнище по програма съгласно Регламента за общоприложимите разпоредби; когато има голям брой от тези отлични предложения по „Хоризонт Европа“; или когато УО на програмата съгласно Регламента за общоприложимите разпоредби иска да разнообрази вида на подкрепата си).

Прехвърлянията на ресурси са особено подходящи за компоненти с един бенефициер. Първата фаза на „Хоризонт Европа“ ще позволи прехвърляния само за тези компоненти.

Прехвърлените ресурси трябва да се използват в полза на съответната държава членка. Държава членка може да ограничи териториалния обхват на прехвърлянето до определен регион (т.е. до региона, обхванат от програма на политиката на сближаване, от която се прехвърлят ресурсите).

Прехвърлянията могат да дадат възможност на държавите членки или на регионите с нисък процент на участие по програмата „Хоризонт Европа“ да изградят своя капацитет в областта на НИИ, като увеличат участието на своите правни субекти в програмата. Това е така, защото от дадено прехвърляне могат да се възползват само бенефициерите от съответната държава членка/регион.

Прехвърлянето към „Хоризонт Европа“ може да предостави възможности за обучение и на популяризаторите на проекти, като например МСП или университети, тъй като те ще могат да се включат в процеса по „Хоризонт Европа“ благодарение на допълнителните ресурси, които са на разположение на „Хоризонт Европа“ чрез прехвърлянето от тяхната държава членка или регион. Проектът ще влезе в процеса на подготовка за отпускане на безвъзмездни средства, ще бъде изцяло подчинен на правилата на „Хоризонт Европа“, включително на ставките на финансиране. Съответната агенция на Комисията ще осъществява мониторинг на проекта през целия му период.

Основни етапи на процеса

<p>Подготовка</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Прехвърлянията трябва да бъдат изрично посочени в споразумението за партньорство (или в искане за изменение на дадена програма, ако е договорено от мониторинговия комитет) ⁽¹³⁾. Ако прехвърлянето не е първоначално посочено в споразумението за партньорство, то може да бъде поискано по всяко време на по-късен етап чрез искане за изменение на съответната програма в режим на споделено управление (вкл. нейния план за финансиране). — За прехвърляния чрез изменение на дадена програма се изисква предварителното одобрение на мониторинговия комитет. Освен това „[к]огато искането се отнася до изменение на програма, могат да бъдат прехвърляни само средства от бъдещи календарни години“. За повече подробности относно изискванията вижте членове 24 и 26 от Регламента за общоприложимите разпоредби. — При подаване на искане за прехвърляне държавата членка/УО трябва да обясни по какъв начин прехвърлянето ще бъде от полза за прехвърлящата държава членка или (в случай на регионална програма) за конкретни региони и как то ще спомогне за постигане на целите на инструмента, който ги получава. За да се улесни изпълнението, в искането може да се посочи компонентът по „Хоризонт Европа“ (напр. инструментът „Ускорител“ на ЕСИ), към който е насочено прехвърлянето. — За да определят компонента и сумата, която трябва да бъде прехвърлена, службите на Комисията могат да предоставят прогноза за сумата, която вероятно ще бъде усвоена през въпросния период, въз основа на резултатите на съответната държава членка/регион по отношение на избрания компонент.
<p>Оценка на исканията от страна на Комисията</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Комисията трябва да възрази срещу искане за прехвърляне, ако това би подкопало постигането на целите на програмата, от която ще бъдат прехвърлени ресурсите. — Ако Комисията одобри прехвърлянето, това се потвърждава официално в решението за одобряване на споразумението за партньорство или изменението на програмата. — Графикът за одобрение на искането за прехвърляне е представен под тази таблица.

⁽¹³⁾ В таблица 4.2. от образеца на споразумението за партньорство (приложение II към Регламента за общоприложимите правила) относно „Прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление“ се посочва конкретният инструмент, към който се прехвърлят суми от ЕФРР.

<p>Разпределение на подкрепата</p>	<ul style="list-style-type: none"> — След като прехвърлянето бъде одобрено, то става достъпно за „Хоризонт Европа“ през следващата календарна година за покани за представяне на предложения за същата година. От този момент нататък прехвърлените средства могат да се използват в полза на съответната държава членка/регион. С тях може да се подкрепят предложения от прехвърлящите региони/държава, които са били оценени положително от независими експерти, но не са могли да бъдат приети поради бюджетни ограничения. Прехвърлянето допълва, а не замества подкрепата от първоначалния бюджет за „Хоризонт Европа“. — Проектите се подбират въз основа на списъка с класирането, който се изготвя в резултат на оценката по „Хоризонт Европа“, или въз основа на специфични правила (при спазване на правилата за национално/регионално обособяване на прехвърлената сума). При инструмента „Ускорител“ на ЕСИ прехвърленият бюджет ще бъде разпределен на база „първи по време — първи по право“ в съответствие с планираните крайни срокове (процесите за подбор стартират на всеки три месеца) до изчерпването му. — Правилата по програма „Хоризонт Европа“ се прилагат за прехвърлените суми, като за тях важат същите условия за изпълнение на проекта, както за всеки друг проект по „Хоризонт Европа“. — За определяне на региона ще се използват кодовете по NUTS2. Данните за финансираните проекти (анализирани по региони) са публично достъпни на информационното табло на „Хоризонт Европа“. В информационното табло ще бъде посочено, че проектът е бил подкрепен с прехвърлени средства.
<p>Изпълнение, мониторинг и контрол</p>	<ul style="list-style-type: none"> — След прехвърлянето на ресурси изпълнението (вкл. мониторинг) се извършва изключително от Комисията съгласно правилата на „Хоризонт Европа“, а не от УО на програмите в режим на споделено управление. Въпреки това УО играят роля в случай на прехвърляне на ресурси обратно към политиката на сближаване и при представянето на изменение на програма. — Прехвърлянето няма преки последици за популяризаторите на проекти или за бенефициерите, които следват правилата и процедурите на „Хоризонт Европа“.

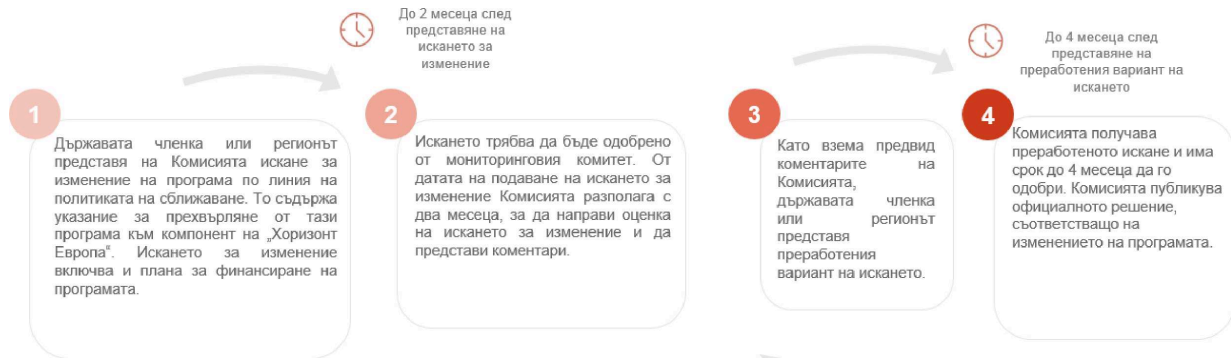
График на исканията за прехвърляне

Етап 1: Искане за прехвърляне на средства от инструмент на политиката на сближаване

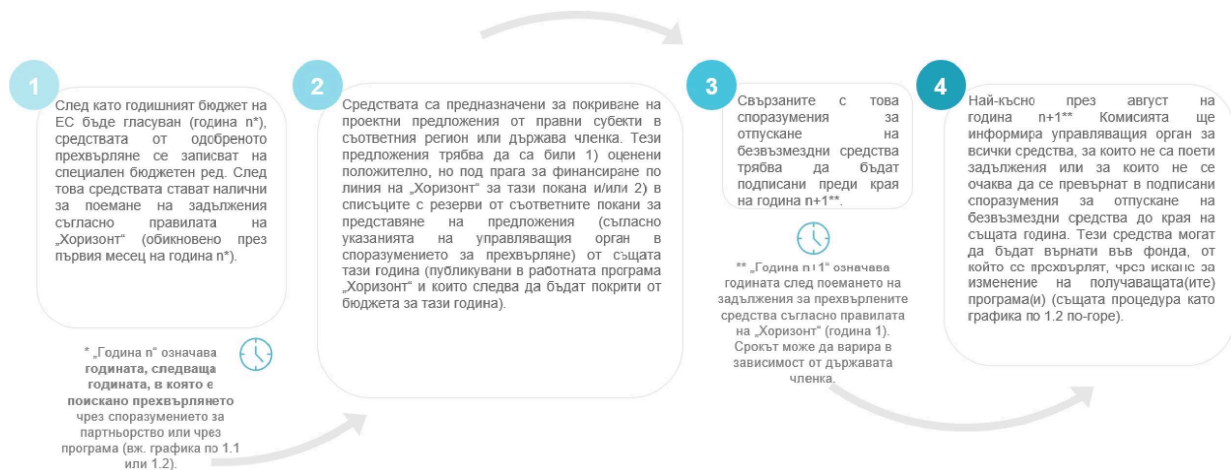
1.1 Искане за прехвърляне чрез споразумение за партньорство

1.2 Искането за прехвърляне е включено в изменение на програмата.

Етап 2: Усвояване на прехвърлените средства чрез „Хоризонт Европа“

Важно е да се знае

Могат ли прехвърлените ресурси да бъдат прехвърлени обратно към техния първоначален фонд?

Ако Комисията не е поела правно задължение за прехвърлените средства по „Хоризонт Европа“ до 31 август на година $n+1$, съответните ресурси, за които не са поети задължения, могат да бъдат прехвърлени обратно към фонда, от който първоначално са били прехвърлени. След това те могат да бъдат преразпределени към една или повече програми (член 26, параграф 7 от Регламента за общоприложимите разпоредби, член 15, параграф 6 от Регламента за „Хоризонт Европа“) по искане на държавата членка.

Същата процедура се прилага и при искане за изменение на програма (член 24 от Регламента за общоприложимите разпоредби), като искането трябва да бъде подадено до Комисията най-малко 4 месеца преди крайния срок за поемане на (финансови) задължения (т.е. до 31 август на година $n+1$).

След това прехвърлените обратно ресурси ще бъдат преразпределени към получаващата(ите) програма(и) при спазване на правилата на Регламента за общоприложимите разпоредби.

Ако Комисията трябва да възстанови средства от бенефициери по „Хоризонт Европа“, които са получили прехвърляне от ЕФРР, тези средства ще бъдат ли върнати към програмата на ЕФРР?

Не. Бюджетните кредити няма да се върнат в първоначалния бюджетен ред (ЕФРР), а ще останат в съответната програма. В този конкретен случай те ще останат в програмата „Хоризонт Европа“ (към която са били прехвърлени от ЕФРР).

Практически пример:

Държава членка решава да прехвърли част от ресурсите на дадена програма на ЕФРР за бъдещи календарни години към „Хоризонт Европа“⁽¹⁴⁾, като изменя програмата в съответствие с член 24 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

Комисията се съгласява, че прехвърлянето е надлежно обосновано и съответства на целите на програмата, от която ще бъдат прехвърлени ресурсите. Комисията одобрява изменението на програмата, след като УО даде съгласието си. Държавите членки и Комисията обсъждат също така географския обхват (определен от територията на прехвърлящата програма), планираното използване на прехвърлените ресурси по линия на „Хоризонт Европа“ (на равнище на компонента по „Хоризонт Европа“) и сумата, която трябва да бъде прехвърлена въз основа на приблизителния „капацитет за усвояване“ (например като се използват исторически статистически данни за участието в подобни покани за представяне на предложения в съответната държава/регион).

Държавата членка възнамерява да използва прехвърлените ресурси за финансиране на предложения на МСП по покана за представяне на предложения по инструмента „Ускорител“ на ЕСИ по линия на „Хоризонт Европа“. Тя възнамерява да направи това чрез споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, които трябва да бъдат сключени най-късно до края на година $n+1$ (т.е. годината, следваща годината, в която средствата са прехвърлени към „Хоризонт Европа“).

Средствата се използват за финансиране на предложения на МСП, подадени в рамките на инструмента „Ускорител“ на ЕСИ, които са били оценени след решението на държавата членка да прехвърли средствата.

„Хоризонт Европа“ (понастоящем) покрива всички допълнителни административни разходи за извършване на прехвърлянето. Оценката дали този подход може да бъде запазен ще бъде направена в рамките на междинния преглед на програмата.

Държавата членка може да поиска да прехвърли неусвоените ресурси обратно към ЕФРР до 4 месеца преди края на година $n+1$ (т.е. до 31 август). Това става чрез искане за изменение на програмата(ите), в която(ито) ще бъдат включени тези ресурси. Искането подлежи на одобрение от страна на Комисията. Правилото за отмяна на бюджетни задължения ще започне да се прилага от годината, в която са поети съответните бюджетни задължения.

3. Кумулативно финансиране

Кумулативно финансиране означава, че дадена операция/проект получава подкрепа от повече от един фонд, програма или инструмент (вкл. от фондове при споделено и пряко управление) за една и съща позиция от разходите. Както и при другите механизми за полезни взаимодействия, кумулативното финансиране не е автоматично. Това е по-скоро възможност, която може да бъде проучена от УО за политиката на сближаване и от предоставящия помощта орган за пряко управлявани програми на ЕС. Кумулативното финансиране може да се прилага само със съгласието на всички участващи страни (т.е. УО и предоставящия помощта орган за пряко управлявани програми на ЕС).

Приложимо законодателство	Регламент за общоприложимите разпоредби	Член 63, параграф 9
	„Хоризонт Европа“	Член 15, параграф 4
Свързано законодателство	Програма „Цифрова Европа“	Член 23, параграф 1 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Следва да се отбележи, че член 23, параграф 1 от Регламента за създаване на програма „Цифрова Европа“, както и напр. член 19, параграф 1 от Регламента за МСЕ.2, съдържат разпоредби, идентични с тези в член 15, параграф 4 от Регламента за „Хоризонт Европа“. Това от своя страна позволява да бъдат съгласувани механизмите за изпълнение по отношение на кумулативното финансиране между тези програми.

Съображения във връзка с политиката/потенциални ползи

Кумулативното финансиране дава възможност за разпределяне на финансовата тежест на операцията и за справяне с евентуални бюджетни ограничения (напр. такива, произтичащи от по-ниските ставки на финансиране на даден инструмент), тъй като може да позволи даден проект за полезно взаимодействие да бъде финансиран в размер до 100 % със средства от бюджета на ЕС, при условие че са спазени приложимите правила за държавната помощ. То също така дава възможност за подкрепа на националния принос, особено в по-слабо развитите държави членки и региони.

Кумулативното финансиране може също така да обедини ресурси от различни инструменти на ЕС както при пряко, така и при споделено управление, и дава възможност за 100 % финансиране от ресурси на ЕС. Следователно кумулативното финансиране предоставя възможност за укрепване на връзките между допълващите се приоритети в областта на НИИ в покани за представяне на предложения в рамките на „Хоризонт Европа“ и на програмите по ЕФРР (и свързаните с тях стратегии за интелигентна специализация).

⁽¹⁴⁾ В рамките на член 26, параграф 1 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

Основни етапи на процеса

Подготовка/програмиране	<p>— Възможно е кумулативно финансиране между пряко и споделено управление за едни и същи разходи по дадена операция, при условие че има специфични условия, за да се гарантира съответствието с разпоредбите на член 63, параграф 9 от Регламента за общо-приложимите разпоредби и член 191, параграф 3 от Финансовия регламент. Програмните органи следва да обърнат специално внимание на следното тълкуване на член 63, параграф 9 от Регламента за общоприложимите разпоредби и член 191, параграф 3 от Финансовия регламент и да прилагат кумулативното финансиране съгласно практическите стъпки по-долу.</p> <p>— В член 63, параграф 9, първа алинея от Регламента за общоприложимите разпоредби се предвижда <i>забрана за двойно деклариране на разходи по Регламента за общоприложимите разпоредби, като се посочва</i>, че един и същ разход може да бъде възстановен само по един инструмент за финансиране от Съюза и че не може да има двойно финансиране от Съюза, свързано с един и същ разход. Тази забрана за двойно деклариране се прилага по отношение на разходите, декларирани в заявление за плащане, подадено от управляващ орган до Комисията, а не по отношение на искане за плащане от бенефициер за конкретна операция, подадено към националните органи.</p> <p>— Тази разпоредба е в съответствие с член 191, параграф 3 от Финансовия регламент. Въпреки това във Финансовия регламент се предвижда кумулативно отпускане на безвъзмездни средства от бюджета на ЕС, ако това е разрешено в основните актове. В Многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. с почете от основните актове, включително „Хоризонт Европа“, се разрешава кумулиране на безвъзмездни средства, при условие че не се възстановяват повече от 100 % от допустимите разходи.</p> <p>— УО може да посочи в програмата на политиката на сближаване намерението си да реши кумулативно финансиране, както и областите, в които това финансиране би донесло ползи. Дори ако програмата не се позовава на този механизъм, кумулативното финансиране все пак може да бъде приложено, ако операциите са в съответствие с приоритетите на програмата.</p> <p>— След това УО и службите на Комисията/предоставящия помощта орган (за съответната пряко управлявана програма на ЕС) могат да се споразумеят да отправят координирани покани за представяне на предложения.</p> <p>В тези покани за представяне на предложения следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> — да бъдат координирани между УО и службите на Комисията/предоставящия помощта орган, и в идеалния случай да бъдат стартирани по едно и също време; — да се посочва, че ако кандидатът избере да кандидатства по поканите на двата инструмента и ако и двете заявления бъдат приети, проектът може да получи кумулативно финансиране (т.е. подкрепя по линия и на двата инструмента); — да се уточнява, че за всяка безвъзмездна помощ трябва да се спазват приложимите процедури и правила за допустимост; — да се определят ставките и условията за финансиране, които ще се прилагат при следните три сценария: <ul style="list-style-type: none"> i) ако кандидатът избере да кандидатства по поканите на двата инструмента и двете заявления бъдат приети; ii) ако кандидатът избере да кандидатства по поканите на двата инструмента, но само едно от заявленията бъде прието; iii) ако кандидатът избере да кандидатства само по поканата на един от двата инструмента.
--------------------------------	--

	<p>Освен това в поканите следва да се посочват:</p> <ul style="list-style-type: none"> — правилата за допустимост (в зависимост от източника на финансиране може да има два отделни набора от правила за допустимост), периода на допустимост на разходите, продължителността на проекта, периодите на отчитане, крайните срокове за одобрение на двете помощи под формата на безвъзмездни средства (съответните УО и предоставящият помощта орган за пряко управляваната програма на ЕС следва да съгласуват крайните срокове предварително); — ставките на финансиране, които ще се прилагат по двата инструмента (съгласно съответните правни норми). Комбинираните ставки на финансиране не трябва да надвишават 100 % от допустимите разходи и трябва да са в съответствие с правилата за държавната помощ; — съдържанието, което кандидатите следва да представят в своите предложения (повече информация е предоставена по-долу в раздел „разпределение на подкрепата“).
<p>Разпределение на подкрепата</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Предложенията следва да включват всички елементи, които УО и предоставящият помощта орган за пряко управляваната програма на ЕС ще оценяват в съответните си процедури за подбор. — Подборът и оценката на предложенията ще се извършват поотделно за всяка покана в съответствие с механизмите и правилата на всеки инструмент. — Подборът по едната покана не е гаранция за подбор по другата. — В предложенията трябва да се посочи дали кандидатът ще кандидатства в отговор на поканата за представяне на предложения на другия инструмент. <p>Ако отговорът е „да“, необходимостта от ефективна координация на инструментите за финансиране означава, че в заявлението трябва да се посочи също така дали заявителят възнамерява да продължи изпълнението на потенциално съфинансирания проект, ако проектът i) е избран само от УО или ii) е избран само от предоставящия помощта орган на пряко управляваната програма на ЕС.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ако само едно от заявленията е одобрено, отговорният орган (УО или предоставящият помощта орган при пряко управление) сключва споразумение за отпускане на безвъзмездни средства с бенефициера в съответствие с правилата на съответния фонд/инструмент. Например, ако споразумението е с УО (за подкрепа по програма на политиката на сближаване), се прилагат разпоредбите на Регламента за общоприложимите разпоредби и правилата на ЕС за държавната помощ и се издава документ, в който се определят условията за подкрепа. — В случай на кандидатстване и подбор по двете покани бенефициерът следва да сключи две отделни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства — едно с УО, т. нар. документ, определящ условията за подпомагане, и друго с предоставящия помощта орган за пряко управляваната програма на ЕС. Всяко споразумение за отпускане на безвъзмездни средства следва i) да посочва приложимите правила на съответния фонд/инструмент и ii) да посочва връзката с другите безвъзмездни средства. Споразумение за отпускане на безвъзмездни средства по пряко управлявана програма на ЕС се отбелязва като „действие за взаимно допълване“ в информационния лист (по време на подготовката за отпускане на безвъзмездните средства или при изменение на споразуменията за отпускане на безвъзмездните средства) и съответните незадължителни разпоредби ще влязат в сила. — Съответните органи (УО и предоставящи помощта органи за пряко управлявани програми) трябва да гарантират, че комбинираните ставки на финансиране, прилагани на равнището на операцията, не надвишават 100 % от допустимите разходи.

	<p>— При споделеното управление ставката на финансиране, прилагана на равнището на операцията, и ставката на съфинансиране на равнището на съответния приоритет могат да се различават. При действията за полезно взаимодействие следва да се вземе предвид ставката на съфинансиране на равнището на приоритета, но в крайна сметка това ще бъде ставката на финансиране на равнището на операцията, както е посочено в документа, в който се определят условията за подкрепа, която ще се използва за целите на съгласуването със ставката на финансиране в пряко управляваната програма и като се гарантира, че не повече от 100 % се покриват от бюджета на Съюза.</p>
<p>Изпълнение, мониторинг и контрол</p>	<p><i>Изпълнение</i></p> <p>— За да се позволи 100 % финансиране от бюджета на Съюза в съответствие с намерението за действия за полезно взаимодействие, следва да се подаде една-единствена декларация за разходи до Комисията за даден проект за полезно взаимодействие. Тази единна декларация следва да бъде направена до Комисията от органите за споделено управление в заявление за плащане (и да обхваща допустимите разходи, декларирани от бенефициера пред УО, които УО ще добави като допълнителна информация в това заявление за плащане до Комисията). По този начин забраната за двойно деклариране на разходи пред Комисията съгласно член 63, параграф 9 от Регламента за общоприложимите разпоредби няма да бъде нарушена за целите на плащанията в рамките на споделеното управление.</p> <p>— Следователно бенефициерът трябва първо да декларира всички допустими разходи пред УО в съответствие с условията на безвъзмездната помощ.</p> <p>— УО уведомява бенефициера, когато разходът е включен в заявление за плащане до Комисията при споделено управление. Това се отнася за всяко заявление за плащане, подадено в съответствие с член 91 от Регламента за общоприложимите разпоредби: за програмите по ЕФРР държавата членка представя най-много шест заявления за плащане на програма, на фонд и на счетоводна година. Всяка година може да се подава по едно заявление за плащане по всяко време през всеки период между следните дати: 28 февруари, 31 май, 31 юли, 31 октомври, 30 ноември и 31 декември.</p> <p>— След това копие от декларацията от бенефициера до УО (заедно с копие от информацията от УО до бенефициера, потвърждаваща, че разходът е включен в заявлението за плащане до Комисията) ще бъде приложено като подкрепящ документ към заявлението за плащане, въведено в eGrants от бенефициера.</p> <p>— В никакъв случай разходите не следва да се включват за първи път в заявление за плащане на пряко управлявани безвъзмездни средства, тъй като това би ги направило недопустими за споделено управление.</p> <p>— По отношение на заявлението за плащане, подадено от УО до Комисията, приносът от ЕФРР следва правилата за ставката на съфинансиране и максималния размер на подкрепата от фондовете за всеки приоритет, посочени в член 112 от Регламента за общоприложимите разпоредби (съфинансиране на равнището на приоритета). Приносът от пряко управляваната програма не се отчита в тази ставка на съфинансиране и се представя като национален (публичен) принос.</p> <p>— Следва да се отбележи, че заявленията за плащане при споделено управление се подават на равнището на приоритет, а не на операция. УО следва да посочи за всяко заявление за плащане сумите, свързани с проектите за полезни взаимодействия, в рамките на всеки приоритет.</p>

- След като разходът бъде включен в заявление за плащане, подадено до Комисията от УО, бенефициерът/координаторът ще качи в eGrants копие от декларацията, подадена до УО (заедно с копие от информацията на УО до бенефициера, потвърждаваща, че разходът е включен в заявлението за плащане до Комисията), и ще предостави информация за ставката на съфинансиране, която е приложена/ще бъде приложена на равнището на операцията и на равнището на приоритетната ос от УО, и същевременно ще въведе цялата информация за изпълнението на действието, както се изисква от правилата на пряко управляваната програма (като използва Портала за финансиране и търгове за електронно управление на безвъзмездни средства от ЕС).
- Това означава, че бенефициерът няма да може да получи плащане от пряко управляваната програма, докато не бъде представено това копие на декларацията до УО, което означава да се чака най-много два месеца.
- И двата предоставящи помощта органа следва да разполагат с достатъчно информация и доказателства за другото съществуващо или планирано финансиране от ЕС, за да се избегне двойното финансиране през целия жизнен цикъл на действието за полезно взаимодействие. Докато приносът се ограничава до определена сума въз основа на координиран процент на допустимите разходи, общата комбинирана подкрепа от ЕС няма да надвишава общите разходи.
- Проверява се отговорността за гарантиране на спазването на правилата за държавна помощ.
- Изпълнението на този подход няма да изисква никакви допълнителни мерки, които да бъдат предприемани от органите на програмата при споделено управление, освен информирани на бенефициера за датата, на която съответните разходи са декларирани пред Комисията.

Мониторинг

- За целите на отчитането по ЕФРР не се прави изключение от правилата за кумулативно финансиране. Приложение VII към Регламента за общоприложимите разпоредби трябва да бъде попълнено и да се вземе предвид приносът на ЕФРР.
- За целите на заявленията за плащане в съответствие с приложение XXIII към Регламента за общоприложимите разпоредби приносът на ЕФРР трябва да се класифицира като финансиране от ЕС. За разлика от тях приносът от пряко управляваните инструменти се представя в раздела за публични (национални) средства.
- УО и предоставящият помощта орган при пряко управление определят крайните срокове за отчитане и плащане в съответствие с приложимите правила, за да се даде възможност за прилагане на описания по-горе последователен подход (т.е. първо деклариране пред УО (и от УО към Комисията) и след това копие към пряко управлявания инструмент).
- Бенефициерите трябва да спазват правилата за изпълнение, мониторинг и контрол на всички участващи инструменти/фондове. Ако предоставящият помощта орган на пряко управляваната програма/фонд изисква сертификат за финансовите отчети на пряко управляваните безвъзмездни средства, одиторът, издал сертификата за финансовите отчети, може да разчита и на сертификатите за одита на разходите при споделено управление (доколкото те обхващат същите разходи и идентични условия за допустимост).
- Проектите могат да получат предварително финансиране или авансови плащания в съответствие с приложимите правни норми и предварително договорената ставка на финансиране.

Важно е да се знае

Какво знаем за правилата на ЕС за държавната помощ?

Правилата на ЕС за държавната помощ се прилагат за частта от проекта, финансирана по линия на ЕФРР. Правилата за натрупване на публично финансиране, посочени в правилата на ЕС за държавната помощ, с които се определя общото възможно публично финансиране за проекта/дейността, също трябва да бъдат проверени и правилно приложени.

В случай на кумулативно финансиране все още ли се изисква националният орган за финансиране или бенефициерите да допринесат с част от финансирането?

Това зависи от ставките на финансиране, определени на равнището на проекта и за двата източника на финансиране. В случая с ЕФРР се прилагат правилата за държавна помощ и се определя максимално допустимата ставка на финансиране на оперативно равнище. За да се провери съответствието с максимално допустимата ставка на финансиране, трябва да се вземе предвид цялото публично финансиране на равнището на проекта, включително подкрепата, получена например по линия на ЕФРР и „Хоризонт Европа“ под каквато и да е форма.

4. Европейски партньорства

Използването на ЕФРР като национален принос към съфинансирани и институционализирани европейски партньорства

„Европейско партньорство“ означава инициатива, при която ЕС и частни и/или публични партньори (като промишлени предприятия, публични органи или фондации) се ангажират съвместно да подкрепят разработването и изпълнението на програма за дейности в областта на НИИ. В основата на всяко европейско партньорство стои стратегическа програма за научни изследвания и иновации, която всички партньори споделят и се ангажират да изпълняват. Тази дългосрочна визия се превръща в конкретни дейности чрез годишни работни програми. Европейските партньорства трябва да посочат конкретните си цели и задачи, както и набор от съответни ключови показатели за изпълнение.

В съответствие с член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби УО могат да решат да предоставят пряко подкрепа по линия на ЕФРР за операции, избрани в рамките на програма, съфинансирана от „Хоризонт Европа“ (напр. съфинансирана или институционализирана европейско партньорство).

В член 15, параграф 3 от Регламента за „Хоризонт Европа“ се посочва, че финансовите вноски от програми по ЕФРР ⁽¹⁵⁾ могат да се смятат за принос на учащата държава членка към съфинансирано или институционализирано европейско партньорство, при условие че това е в съответствие с правилата на Регламента за общоприложимите разпоредби. Органите, които изпълняват програми, съфинансирани от „Хоризонт Европа“, трябва да бъдат определени като междинни звена на съответната програма по ЕФРР (член 71, параграф 5 от Регламента за общоприложимите разпоредби). Това улеснява координирането и синхронизирането на „Хоризонт Европа“, съответната програма по ЕФРР и националната подкрепа. Програмите по ЕФРР могат да покриват (част от) националния принос за участие в такива европейски партньорства. Решение за участие в партньорство трябва да бъде взето в резултат на процес на подбор, който е в съответствие с правилата на политиката на сближаване.

Освен това, подобно на сертификата „Печат за високи постижения“, УО могат пряко да предоставят такъв принос (без да е необходима конкурсна покана за представяне на предложения и отделна процедура за подбор) за операции, които са били избрани по програма, съфинансирана по линия на „Хоризонт Европа“, в съответствие с член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби. Въпреки това, както и в случая с „Печата за високи постижения“, УО все пак следва да извършат опростена оценка, като проверят дали тези проекти отговарят на изискванията на член 73, параграф 2, букви а), б) и ж) от Регламента за общоприложимите разпоредби. Тези операции трябва: i) да са в съответствие с програмата, включително със съответните стратегии, залегнали в основата на програмата, и да осигуряват ефективен принос за постигането на специфичните цели на програмата; ii) да попадат в обхвата на дадено отключващо условие и да са в съответствие със съответните стратегии и документи за планиране, приети за спазването на това отключващо условие; и iii) да попадат в обхвата на съответния фонд и да бъдат отнесени към даден вид интервенция.

ОУ могат по подобен начин да прилагат категориите, максималните размери и методите за изчисляване на допустимите разходи, определени по „Хоризонт Европа“ за тези операции.

Съответствието с правилата за държавна помощ може да бъде осигурено чрез спазване на условията за съвместимост по член 25в от ОРГО, който предлага възможности за прилагане на допустимите разходи и ставките на финансиране по програма „Хоризонт Европа“ към проектите за научноизследователска и развойна дейност, избрани в рамките на програма, съфинансирана по линия на програма „Хоризонт“, които отговарят на условията, посочени в този член.

Приносът на програма по ЕФРР за европейските партньорства трябва да е в съответствие с правилата за забрана на двойното деклариране на разходи, посочени в член 63, параграф 9 от Регламента за общоприложимите разпоредби. Едни и същи разходи не трябва да се декларират два пъти пред Комисията. Два вида европейски партньорства са от значение за прилагането на член 15, параграф 3 от Регламента за „Хоризонт Европа“.

⁽¹⁵⁾ Настоящият документ с насоки се фокусира върху полезните взаимодействия между програма „Хоризонт Европа“ и програмите по ЕФРР, но подобна логика се прилага и за другите програми, изброени в член 15, параграф 3.

- **Съфинансираните европейски партньорства** (подпомагани чрез „съфинансирани действия в рамките на програмата“) се основават на споразумение за отпускане на безвъзмездни средства между Комисията и консорциум от партньори (обикновено национални министерства или агенции за финансиране на НИИ). Партньорите поемат ангажимент за финансов принос и/или принос в натура. Това са партньорства, в които участват държави от ЕС, а в основата на консорциума са национални/регионални организации, финансиращи научни изследвания, и други публични органи. ЕС предоставя съфинансиране за програма, изпълнявана от субекти, които управляват и финансират дейности в областта на НИИ. Основните дейности, развивани от съфинансираните европейски партньорства, включват съвместни покани за представяне на предложения, чрез които се финансират транснационални проекти в областта на научните изследвания и иновациите и в които всеки партньор осигурява бюджета за своите субекти, участващи в проектите, а ЕС предоставя допълнително финансиране.
- **Институционализираните европейски партньорства** представляват програми за научни изследвания и иновации. Те могат да бъдат осъществени от i) няколко държави членки (въз основа на решение на Съвета и на Европейския парламент в съответствие с член 185 от ДФЕС), ii) органи, създадени с решение на Съвета съгласно член 187 от ДФЕС (напр. съвместни предприятия), или iii) Общности на знанието и иновациите на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) в съответствие с Регламента за EIT и Стратегическата програма за иновации на EIT. Очаква се те да имат дългосрочна перспектива и да включват известна интеграция.

На фигура 1 по-долу е направен преглед на всички съфинансирани, съвместно програмирани и институционализирани европейски партньорства в рамките на първия стратегически план на „Хоризонт Европа“ за периода 2019–2024 г. 20-те съфинансирани и институционализирани европейски партньорства с участието на държави членки са от значение за прилагането на член 15, параграф 3 от Регламента за „Хоризонт Европа“.

Фигура 1.

Преглед на четирите групи европейски партньорства

Портфейл от европейски партньорства (49)

Добре е да знаете

Съвместно програмираните европейски партньорства се основават на меморандум за разбирателство, подписан между Комисията и партньори, различни от ЕС. **Тези партньорства не могат да използват ЕФРР като национален принос, тъй като няма възможност за комбиниране на финансирането**(възможно е само паралелно или последователно финансиране). За тези видове партньорства е възможно ЕФРР да се използва като национален принос за допълнителните дейности на партньорствата, ако те са определени в плана за допълнителни дейности. Понастоящем Европейският облак за отворена наука е единственото съвместно програмирано европейско партньорство с участието на държавите членки.

Приложимо законодателство	Регламент за общоприложимите разпоредби	Член 63, параграф 9, член 71, параграф 5, член 73, параграф 4 и съображение 61.
	„Хоризонт Европа“	Член 15, параграф 3
Свързано законодателство	ОРГО	Членове 25в и 25г (Държавна помощ)

Съображения във връзка с политиката/потенциални ползи

Европейските партньорства са създадени, за да изпълняват приоритетите на ЕС. Като се обединяват с публичния и частния сектор, те дават възможност за справяне с глобални предизвикателства, които изискват критична маса и дългосрочна визия, за която партньорите се договарят и ангажират. Партньорствата не само обявяват съвместни покани за представяне на предложения, но и извършват различни допълнителни дейности в подкрепа на общественото, пазарното и регулаторното възприемане на резултатите от НИИ.

Европейските партньорства са ключов фактор за полезни взаимодействия, тъй като дават възможност за обединяване и координиране на използването на ресурсите, налични по линия на различни инструменти, програми и фондове на ЕС и на национално равнище. Те също така спомагат за укрепването на ЕНП чрез стимулиране на трансграничното сътрудничество, съгласуване на планове за НИИ, подобряване на уменията и увеличаване на капацитета за усвояване на европейските предприятия. Конкретната цел на европейското партньорство с участието на държавите членки е да се постигне научна, управленска и финансова интеграция на националните научноизследователски програми в съответната област. В миналото участието на държави членки, предвидени за разширяване на партньорствата на ЕС в областта на НИИ, беше ограничено поради липса на опит или налично финансиране за транснационално сътрудничество. Европейските партньорства са предназначени за решаване на приоритетите на ЕС, така че е важно да се засили участието на по-слабо представените държави, да се подобри взаимното допълване в целия ЕС и да се споделят произтичащите от това ползи. Това е от особено значение, тъй като във връзка с някои приоритети на „Хоризонт Европа“ се предприемат действия само в рамките на европейските партньорства. Това означава, че държавите членки трябва да участват, за да могат техните субекти да вземат участие в покани за представяне на предложения и в други дейности, стартирани от партньорствата.

Възможността приносът на програмите по ЕФРР да бъде признат за национален принос в партньорствата по „Хоризонт Европа“ представлява важен стимул за транснационално сътрудничество. Това също така увеличава въздействието на инвестициите в областта на НИИ по линия на различни фондове на ЕС, като ги съгласува с общите приоритети на ЕС.

Новите правила улесняват обединяването на средствата по линия на ЕФРР и на „Хоризонт Европа“ в съфинансирани партньорства по програма „Хоризонт“, като по този начин се създават възможности за регионите да се обединят с други държави и региони на ЕС за решаване на свързани приоритети за интелигентна специализация. Основната полза е възможността за увеличаване на участието на по-слабо развитите региони и държави членки в транснационално сътрудничество в рамките на партньорствата.

Следователно съфинансирането, предоставено от ЕС чрез партньорства, може да създаде особена добавена стойност, когато приоритетите, определени в рамките на „Хоризонт Европа“ и чрез стратегиите за интелигентна специализация, си съответстват или се допълват взаимно.

Основни стъпки в процеса — Съфинансирани европейски партньорства

Подготовка/програмиране	<ul style="list-style-type: none"> — Националните органи/заинтересованите страни следва да започнат диалог със своите УО много преди официалното договаряне на програмата с Комисията. — УО и заинтересованите страни на национално/регионално равнище следва да определят приоритетите в областта на НИИ в програмите в съответствие с приоритетите на стратегиите за интелигентна специализация, да планират подходящи мерки за финансиране по линия на политиката на сближаване и да започнат диалог с координаторите/звената за контакт на съфинансираното европейско партньорство, за да разберат какви видове дейности и ресурси е необходимо да бъдат планирани. — За съфинансираните европейски партньорства всичко се договаря в контекста на споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, включително процентът на възстановяване на допустимите разходи от ЕС и общият бюджет за целия период на партньорството. В годишния работен план, който трябва да бъде одобрен от Комисията, се описват дейностите на партньорството. Консорциумът сам решава как да разпредели финансирането от ЕС, като спазва правилата, установени в документа, в който се определят условията за подпомагане.
-------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> — Общото финансово участие на ЕС се изчислява като процент от общите допустими разходи. Ставката на финансиране по линия на „Хоризонт Европа“ за съфинансирани европейски партньорства обикновено е 30 % (50 % в изключителни случаи). Консорциумът има пълна свобода на преценка при вземането на решение как да разпредели приноса на ЕС за планираното партньорство между бенефициерите, които са страни по споразумението за безвъзмездни средства на „Хоризонт Европа“, което може да доведе до по-високи или по-ниски ставки на финансиране за конкретни дейности и/или бенефициери. Ако програма по ЕФРР предоставя, в съответствие със своите цели, подкрепа по линия на ЕФРР за програма, съфинансирана от „Хоризонт Европа“, органите, които изпълняват дейностите, произтичащи от програмата, съфинансирана от „Хоризонт Европа“ (напр. националните органи за финансиране), следва да бъдат определени като междинни звена на съответните програми. В съответствие с член 71, параграф 3 от Регламента за общоприложимите разпоредби договореностите между УО и междинното(ите) звено(а) се изготвят в писмена форма. — Приносът на програма по ЕФРР ще бъде за конкретен проект, финансиран на национално или регионално равнище, а получателят на този принос ще бъде бенефициерът на този проект (терминът „операция“ се използва в контекста на политиката на сближаване). — Планове за принос към проектите, избрани в рамките на европейските партньорства, с известен национален принос, следва да бъдат посочени с обяснение в програмата по ЕФРР. — Приносът на програма по ЕФРР към европейско партньорство трябва да попада в обхвата на приложимото отключващо условие (т.е. S3) и да е в съответствие със съответните специфични цели и обхват на програмата. Приносът към европейско партньорство може също така да бъде определен на ранен етап в съответната S3, като мярка за засилване на сътрудничеството в приоритетни области с партньори извън дадена държава членка.
<p>Разпределение на подкрепата</p>	<ul style="list-style-type: none"> — За операции, избрани в рамките на програма за дейности, съфинансирани от „Хоризонт Европа“, УО може да реши да предостави пряко подкрепа по линия на програма по ЕФРР, при условие че тези операции отговарят на изискванията, посочени в член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби (свързани със спазването на целите на програмата, обхвата на фонда и приложимите отключващи условия). УО могат също така да прилагат категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи, установени в рамките на „Хоризонт Европа“ (т.е. те трябва да бъдат установени в документа, определящ условията за подкрепа). — Финансовото управление на съфинансирано европейско партньорство е същото като при всеки друг проект по „Хоризонт Европа“ (т.е. бенефициерите по споразумението за безвъзмездни средства изпълняват дейностите и отчитат разходите си пред Комисията). — Отчетените разходи трябва да са в съответствие с правилата за допустимост на разходите по „Хоризонт Европа“ и със специфичните правила за съфинансираните по програмата дейности, определени в образеца на споразумение за отпускане на безвъзмездни средства (напр. трябва да се спазват правилата за подбор на транснационални проекти). Възможен е както принос в натура, така и финансов принос, при условие че е допустим по фондовете по линия на политиката на сближаване и на „Хоризонт Европа“. — За „Хоризонт Европа“ допустимите разходи се възстановяват в съответствие с приложимата ставка на финансиране (обикновено това е 30 % от общата сума, набрана от консорциума, което може да включва „финансовите вноски по програмите, съфинансирани от ЕФРР,“ в съответствие с член 15, параграф 3 от Регламента за „Хоризонт Европа“). — Приносът по „Хоризонт Европа“ се прехвърля чрез координатора на националния орган за финансиране и се използва като допълнително финансиране за програмата от дейности.

	<p>— Консорциумът, който изпълнява съфинансираните по програмата дейности, управлява самостоятелно финансовото участие на ЕС и решава (напр. в споразумението си за консорциум) как да насочва и разпределя средствата по дейности и бенефициери. Бенефициерите на съфинансираните по програмата дейности (националните органи за финансиране) отчитат своите допустими разходи пред УО. Копие от декларацията се предоставя на предоставящия помощта орган по „Хоризонт Европа“.</p> <p>— Прилага се същата процедура като при кумулативното финансиране, когато дадена програма по ЕФРР предоставя принос (вж. по-горе).</p>
--	--

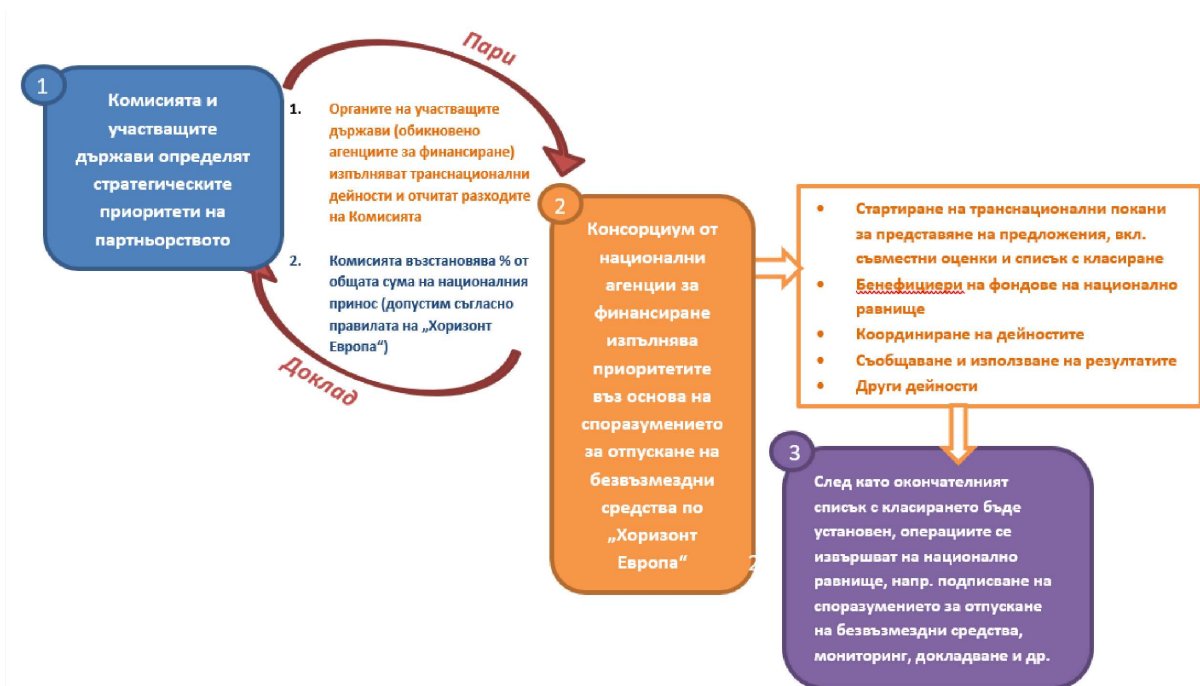

Практически пример

- Държава членка или регион участва в консорциум от национални органи за финансиране в съвместно финансирано европейско партньорство.
- Държавата членка или регионът възнамерява да използва програма по ЕФРР, за да покрие част от националния принос към съфинансираното европейско партньорство.
- Националният орган за финансиране (т.е. междинното звено на програмата по ЕФРР) докладва на „Хоризонт Европа“, че предоставя финансова подкрепа/финансиране на своите бенефициери на стойност 100 милиона евро. Националният орган за финансиране получава 30 % възстановяване на разходите от „Хоризонт Европа“ (30 милиона евро).
- Останалите 70 милиона евро могат да бъдат съфинансирани от програмата по ЕФРР (напр. с 50 % ставка за съфинансиране; трябва да се спазва ставката на съфинансиране за програмния приоритет — член 112 от Регламента за общоприложимите разпоредби).
- Общата стойност от 100 милиона евро ще бъде покрита, както следва: 30 милиона евро от „Хоризонт Европа“, 35 милиона евро от ЕФРР и 35 милиона евро от националния бюджет.
- Разходите следва да се декларират и отчитат в съответствие с правилата за кумулативно финансиране, посочени по-горе.

Фигура 2.

Как работи съфинансираното европейско партньорство?

Практически примери за транснационална съвместна покана за представяне на предложения — бенефициер, избран на национално равнище от национална агенция за финансиране.

Следващите примери са хипотетични. Окончателното решение се взема от съответната държава членка.

Всяка държава членка, участваща в съфинансирано европейско партньорство, обикновено финансира своите участници на национално равнище чрез собствени национални процедури и следвайки собствените си национални правила.

От гледна точка на образеца на споразумение за безвъзмездна помощ за партньорство, съфинансирано по линия на „Хоризонт Европа“, бенефициерът ще се смята за получател на „финансова подкрепа за трета страна“.

От национална гледна точка този национален бенефициер може да бъде някой от следните:

1. Изцяло финансиран от програма, съфинансирана по линия на ЕФРР.

- Националният бенефициер подписва **само едно** национално споразумение за безвъзмездни средства с националната агенция за финансиране. В него се определят редът и условията, при които националната агенция за финансиране ще изплаща средствата от ЕФРР.
- Националната агенция за финансиране се смята за междинно звено (от гледна точка на Регламента за общоприложимите разпоредби) и отчита разходите си (т.е. финансирането по линия на ЕФРР, което е предоставила на националния бенефициер) както на предоставящия помощта орган по линия на „Хоризонт Европа“^[1], така и на компетентния УО. След това и двата органа докладват на Комисията.

2. Съфинансиране по линия на ЕФРР и друг(и) национален(и) източник(ци), управляван(и) от една и съща национална агенция за финансиране.

- Националният бенефициер подписва **едно** национално споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, в което се определят редът и условията, при които националната агенция за финансиране ще изплати средствата по линия на ЕФРР. След това националният бенефициер подписва **друго** национално споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, в което се определят редът и условията, при които националната агенция за финансиране ще изплати другата сума от национални средства.
- Националната агенция за финансиране се смята за междинен орган (от гледна точка на Регламента за общоприложимите разпоредби) и докладва за:
- разходите за предоставяне на финансирането по линия на ЕФРР на националния бенефициер (той докладва това на компетентния УО);
- както и за съвкупните разходи^[2] за предоставяне на финансирането по линия на ЕФРР и на друго национално финансиране, което националната агенция за финансиране е предоставила на националния бенефициер (тя го отчита пред предоставящия помощта орган по линия на „Хоризонт Европа“^[3]).

И в двата горепосочени случая националната агенция за финансиране трябва да следва процедурата за кумулативно финансиране (вж. раздел 3 по-горе относно кумулативното финансиране) и да качи в eGrants копие от декларация от бенефициера до УО (заедно с копие от информацията от УО до бенефициера, потвърждаваща, че разходите са включени в заявлението за плащане до Комисията) като подкрепящ документ към въведеното заявление за плащане.

^[1] В категорията разходи „финансова подкрепа за трета страна“ в образеца на споразумение за безвъзмездна помощ за европейско партньорство, съфинансирано по линия на „Хоризонт Европа“

^[2] В категорията разходи „финансова подкрепа за трета страна“ в образеца на споразумение за безвъзмездна помощ за европейско партньорство, съфинансирано по линия на „Хоризонт Европа“

^[3] В категорията разходи „финансова подкрепа за трета страна“ в образеца на споразумение за безвъзмездна помощ за европейско партньорство, съфинансирано по линия на „Хоризонт Европа“

Важно е да се знае

Как се определя приносът и как се поемат задължения по линия на „Хоризонт Европа“?

По отношение на съфинансирани европейски партньорства задълженията се поемат и приносът се определя на пет етапа:

1. индикативно предварително поето задължение;
2. общ таван на поетите задължения при подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
3. годишен таван на поетите задължения при определянето на годишната работна програма (напр. определяне на приноса на бюджета по отношение на поканата за представяне на предложения);
4. окончателно поемане на задължения при одобряване на списъка за класиране/избора и при подписване на споразумения за отпускане на безвъзмездни средства;
5. принос (т.е. плащане на финансирането).

Ако партньорството се превърне в междинното звено на програмата по ЕФРР в съответствие с член 71, параграф 5 от Регламента за общоприложимите разпоредби, в писменото споразумение (партньорството) между УО и това междинно звено трябва ясно да се посочват отговорностите на всяка от страните по отношение на изпълнението на задачите, които УО е делегирал на това междинно звено.

Основни стъпки в процеса — институционализиран европейски партньорства (членове 185 и 187 от ДФЕС)

Подготовка/програмиране	<ul style="list-style-type: none"> — Приносът и дейностите се определят в решение на Европейския парламент и на Съвета (член 185 от ДФЕС) или в регламент на Съвета (член 187 от ДФЕС). Финансовото участие на ЕС трябва да бъде поне равно на приноса на партньора от държава извън ЕС. — Когато от програма по ЕФРР, в съответствие с нейните цели, се предоставя подкрепа за партньорство, което е съфинансирано и по линия на „Хоризонт Европа“, УО на съответната програма определя смесеното предприятие (член 187 от ДФЕС) или децентрализираната структура за изпълнение (член 185 от ДФЕС) ⁽¹⁶⁾ като междинно звено в съответствие с член 71, параграф 5 от Регламента за общоприложимите разпоредби. В член 71, параграф 3 от Регламента за общоприложимите разпоредби се изисква договореностите между УО и междинното(ите) звено(а) да се изготвят в писмена форма. — Приносът на програма по ЕФРР се предоставя за конкретен проект. Получателят на такъв принос по линия на ЕФРР е бенефициерът на проекта (проектът е известен като операция в контекста на политиката на сближаване). — Приносът към институционализирано европейско партньорство следва да бъде посочен с обосновка в раздела на програмата за полезните взаимодействия и взаимното допълване. — Приносът към институционализирано европейско партньорство трябва да отговаря на критериите на приложимото отключващо условие (т.е. S3) и да съответства на съответната цел и обхват на програмата в съответствие с член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби. Приносът към институционализирано европейско партньорство може също така да бъде определен на ранен етап в съответната S3, като мярка за засилване на сътрудничеството в приоритетни области с партньори извън дадена държава членка. В писмените договорености между УО и междинното звено (партньорството) следва ясно да се определят отговорностите за изпълнението на тези задачи.
--------------------------------	---

⁽¹⁶⁾ В програмата „Хоризонт Европа“ има само една инициатива по член 185 от ДФЕС: Европейското партньорство в областта на метрологията, ръководено от EURAMET.

<p>Разпределение на подкрепата</p>	<ul style="list-style-type: none"> — УО може да реши да предостави пряка подкрепа от програмата по ЕФРР, при условие че това е в съответствие с изискванията, посочени в член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби. УО могат също така да прилагат категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи, установени в рамките на „Хоризонт Европа“ (т.е. трябва да бъдат установени в документа, определящ условията за подкрепа). — Финансирането, което участващите държави предоставят на своите национални субекти по проекти на съвместни предприятия, се отчита като финансови вноски към съвместното предприятие. Съгласно съответните правила за управление на вноските на участващите държави ⁽¹⁷⁾, до 31 януари всяка година участващите държави трябва да докладват на управителния съвет за индикативните финансови вноски, които трябва да бъдат направени през съответната финансова година. При това докладване участващите държави следва да уточнят каква част от тези вноски идват от фондовете по линия на политиката на сближаване. — В случай на централно управление на финансовите вноски (когато бенефициерът подписва едно-единствено споразумение за отпускане на безвъзмездни средства със съвместното предприятие, което усвоява приноса на ЕС и националния принос), ресурсите от програмата по ЕФРР се изплащат на изпълнителната структура, след като са избрани предложенията и е определен националният/регионалният принос. Правилата на „Хоризонт Европа“ се прилагат изключително в този случай — както на етапа на оценка и подбор на поканите, така и на етапа на плащане. — При координирането на плащанията националният орган не прехвърля средства на изпълнителната структура, а възстановява разходите пряко на бенефициерите въз основа на национално споразумение за отпускане на безвъзмездни средства. За целия национален принос се прилагат националните правила за финансиране или правилата за финансиране по ЕФРР. Въпреки това поканата за представяне на предложения, оценката и подборът се подчиняват изключително на правилата на „Хоризонт Европа“. <p>Независимо от вида на усвояване на приноса, в рамките на една и съща покана за представяне на предложения могат да се финансират дейности по линия на ЕФРР заедно със средства по програма „Хоризонт Европа“ или програма „Цифрова Европа“.</p>
---	---

Основни стъпки в процеса — приложили както за съфинансирани, така и за институционализирани европейски партньорства (член 185 или 187 от ДФЕС)

<p>Подготовка/програмиране</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Новите европейски партньорства се определят като част от стратегическото планиране на „Хоризонт Европа“ и свързания с него процес на стратегическо координиране. Държавите членки участват пълноценно в съответствие с член 6, параграф 5 от Регламента за създаване на специфична програма за изпълнение на „Хоризонт Европа“.
<p>Изпълнение, мониторинг и контрол</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Партньорствата трябва да създадат система за мониторинг в съответствие с изискванията, посочени в член 45, приложение III и приложение V към Регламента за „Хоризонт Европа“. Това следва да се включи в една и съща база данни с другите компоненти на „Хоризонт Европа“. По този начин обобщените данни, свързани с предложенията и проектите, финансирани по линия на европейските партньорства, ще станат достъпни чрез eCORDA и информационното табло на „Хоризонт“. В допълнение към ключовите аспекти на пътищата за въздействие на „Хоризонт Европа“ е разработен набор от общи показатели за европейските партньорства с цел мониторинг на тяхното изпълнение спрямо критериите, определени в правното основание, като например допълняемост, откритост и полезни взаимодействия. Мониторингът следва да позволява оценка във времето на постиженията и напредъка по отношение на въздействието, както и установяване на потенциалните нужди от коригиращи мерки. Резултатите от този мониторинг ще бъдат включени в двугодишния мониторинг на всички цикли на оценка на европейските партньорства и на „Хоризонт Европа“. — В съответствие с член 72, параграф 1 от Регламента за общоприложимите разпоредби УО събира данни за операциите, включително за проектите за подкрепа, избрани от партньорствата.

⁽¹⁷⁾ Вж. член 12 от Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“.

Важно е да се знае

Каква част от националния принос може да покрие програмата по ЕФРР?

Финансиране от програма по ЕФРР може да покрие националния принос в съответствие с правилата за съфинансиране и с максималния размер на подкрепата от фондовете за всеки приоритет, определен в член 112 от Регламента за общоприложимите разпоредби и член 190 от Финансовия регламент, при условие че са изпълнени изискванията на член 63, параграф 9 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

В член 25в от ОРГО се предвиждат условия за съвместимост на държавната помощ, за да се прилагат допустимите разходи и ставките на финансиране по „Хоризонт Европа“ към проекти за научноизследователска и развойна дейност, подкрепяни чрез европейско партньорство.

Може ли програма по ЕФРР да покрие целия национален принос по проекта, като се има предвид, че програмите национално съфинансират според приоритета, а не според проекта?

Да. Финансирането идва от съответната програма, която сама по себе си подлежи на правилата за съфинансиране. Тъй като обаче съфинансирането се определя на равнището на приоритет, а не на оперативно равнище, бюджетът на ЕС може да покрие целия национален принос за конкретна операция.

Възможно ли е да се използват програмите по ЕФРР не за финансиране на проекти, а за принос в натура?

Програмите по ЕФРР могат да се използват за покриване на националния принос на държавите членки, участващи в европейски партньорства. Няма значение дали този принос е финансов или в натура. За институционализираните европейски партньорства няма принос в натура от страна на участващите държави членки.

Как УО на програма по ЕФРР може да гарантира, че съфинансираната операция допринася за изпълнението на показателите, заложи в програмата?

Подбраните от европейските партньорства проекти могат да бъдат подкрепени, ако отговарят на изискванията, посочени в член 73, параграф 2, букви а), б) и ж) от Регламента за общоприложимите разпоредби. Следователно те трябва да допринасят за постигането на показателите на програмата.

Възможно ли е средствата да се използват за други цели, ако не са изразходвани за финансиране на партньорски проекти?

Тези средства ще бъдат предоставени на определени проекти, след като са били оценени и избрани от управителния съвет на Европейското партньорство. Поради това връщането им е невъзможно.

Какво знаем за правилата на ЕС за държавната помощ?

Правилата за държавна помощ се прилагат, ако бенефициерът на публично финансиране, предоставено от ресурси на държава членка, включително ЕФРР, е предприятие (и ако са изпълнени всички други кумулативни условия за наличие на държавна помощ, предвидени в член 107, параграф 1 от ДФЕС). При условията, посочени в член 25в от ОРГО, съфинансираните проекти за научноизследователска и развойна дейност могат да се възползват от допустимите разходи и ставките на финансиране по „Хоризонт Европа“. Това се отнася и за покани за представяне на предложения, отправени от партньорства на основание член 185 или член 187 от ДФЕС, или за покани, отправени в рамките на действия по съфинансиране на програми. Проектите трябва да са транснационални (изпълнявани от най-малко три държави членки, или алтернативно от две държави членки и поне една асоциирана държава) и да са резултат от централно организирани покани за представяне на предложения, за които се прилагат правилата за финансиране на „Хоризонт Европа“ (член 25в, параграф 3 от ОРГО относно категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи). Ако са изпълнени всички приложими условия, посочени в ОРГО, предоставящият помощта орган не е длъжен да извършва отделна оценка на държавната помощ, нито да уведомява Комисията за помощта. Когато финансирането подлежи на правилата за държавна помощ и не е в съответствие с всички условия, посочени в член 25в от ОРГО, опростеното третиране на тези проекти съгласно правилата за държавна помощ не се прилага.

Какво представлява правото на вето в институционализираните европейски партньорства?

В съответствие с член 10, параграф 1, буква в) от Регламента за „Хоризонт Европа“ приносът на една участваща държава членка трябва да се използва за финансиране на участието на субекти, установени в тази участваща държава членка. Поради това участващите държави членки продължават да контролират своя национален принос, тъй като могат да наложат вето върху разпределението на национални средства за конкретен бенефициер (по изключение и по надлежно обосновани причини), без това да окаже въздействие върху допустимостта на предложението за финансиране от ЕС.

Могат ли програмите по ЕФРР да подпомагат членството в други органи или мрежи на ЕС (напр. партньорства на ЕПТ) или таксите за участие в тях?

Операцията, съфинансирана по линия на ЕФРР, трябва да попада в обхвата на Регламента за ЕФРР. В член 5, параграф 1, буква е) от Регламента за ЕФРР се позволява на ЕФРР да подкрепя изграждането на мрежи, сътрудничеството, обмена на опит и дейностите, включващи иновационни клъстери (вкл. такива, които обединяват предприятия, научноизследователски организации и публични органи). Такова сътрудничество може да бъде насърчавано чрез международна организация.

Съгласно член 63, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби цяла операция или част от нея може да бъде изпълнена извън държава членка, включително извън ЕС, при условие че операцията допринася за целите на програмата.

Следователно членските вноски на международните организации не отговарят на горепосочените условия и не са допустими за подкрепа по линия на ЕФРР, тъй като целите, преследвани от международните организации, обикновено са твърде широки, за да съответстват на конкретна операция, която преследва целите на финансиращата програма.

За разлика от тях таксите за участие обикновено съответстват на по-специфични и конкретни дейности и следователно могат да бъдат допустими за подкрепа по линия на ЕФРР, ако съответстват на конкретно действие, извършвано от международна организация, което попада в обхвата на Регламента за ЕФРР и допринася за постигането на целта(ите) на финансиращата програма.

5. Комбинирано финансиране (сформиране на екипи)

Важно е да се оптимизират и да се увеличат в максимална степен ползите, които НИИ могат да осигурят за обществото, околната среда и икономиката в по-широк смисъл, както и приносът им за постигането на целите на ЕС. Следователно финансирането от ЕС трябва да бъде съгласувано и да използва потенциалните полезни взаимодействия. Това важи с особена сила за действие за формиране на екипи, което подпомага създаването или модернизирването на център за високи постижения в държава, предвидена за разширяване на участието, чрез обединяването му с водеща научноизследователска институция (напреднал партньор) в друга държава. Това изисква допълнително финансиране от национален, регионален, европейски или частен източник. Поради това в работната програма на „Хоризонт Европа“ такова действие е определено като „полезно взаимодействие“. Очаква се действията за формиране на екип да се превърнат във влиятелен и значим мост, особено между стратегиите за интелигентна специализация и високите постижения в областта на НИИ, като по този начин се укрепи ЕНП.

Свързано законодателство	Член 25г от ОРГО (Държавна помощ)
--------------------------	-----------------------------------

Основни етапи на процеса

Подготовка/програмиране	В работната програма на „Хоризонт Европа“ действията за формиране на екип са определени като действия за „полезни взаимодействия“. Програмите на политиката на сближаване могат да предоставят допълнително финансиране на проект за формиране на екип за набор от допустими разходи, които са отделни от разходите, покрити по линия на „Хоризонт Европа“, при условие че са изпълнени изискванията на член 73, параграф 4 от Регламента за общоприложимите разпоредби.
Разпределение на подкрепата	Отворени са две отделни покани за представяне на предложения (по ЕФРР и по „Хоризонт Европа“). Предложението по „Хоризонт Европа“ трябва да включва ясно описание на допълнителния проект, подкрепян по линия на ЕФРР или други източници на финансиране. Ако е уместно, описанието следва да включва категориите разходи, спецификациите на техническата инфраструктура, предварителното планиране на строителството и инсталациите, анализ на разходите и ползите и др. Това описание също ще бъде предмет на оценка, извършена от независими експерти в съответствие с правилата и критериите за подбор на „Хоризонт Европа“.

Изпълнение	Програмата по ЕФРР подкрепя проекти за НИРД, които допълват „Хоризонт Европа“, макар и с различен набор от допустими разходи. Измененият член 25г от ОРГО установява условия за съвместимост за предоставяне на държавна помощ (вкл. от ресурси на ЕФРР) за съфинансирани проекти за НИРД, които допълват дейности за сформирани на екипи (в такива случаи се прилагат допустимите разходи и ставките на финансиране по „Хоризонт Европа“). Освен това измененият член 25г от ОРГО позволява публичната инвестиционна помощ да покрива до 70 % от инвестициите в инфраструктура, направени в рамките на действие за сформирани на екип (също при определени условия). Проектното предложение се подлага на единна оценка, която обхваща и двете части на проекта (т.е. частта по „Хоризонт Европа“ и частта, свързана с избран допълнителен източник на финансиране, като например програма на политиката на сближаване). Това е необходимо, за да може да се приложи измененият член 25г от ОРГО, който позволява на управителите на допълнителния източник на финансиране да прилагат към въпросната операция категориите, максималните суми и методите за изчисляване на допустимите разходи, установени в рамките на „Хоризонт Европа“.
-------------------	---

6. Полезни взаимодействия нагоре и надолу по веригата

Полезните взаимодействия нагоре и надолу по веригата възникват, когато подкрепата на ЕС осигурява (главно чрез програмите на „Хоризонт Европа“ и ЕФРР) координирана и безпрепятствена рамка за всички етапи на иновационния процес в областта на НИИ (от изграждането на капацитет и фундаменталните изследвания до пазарната реализация и внедряването на новаторски решения от частните предприятия). Подобни полезни взаимодействия осигуряват особена добавена стойност, когато възникнат в области, които са свързани с ключови цели на политиката на ЕС и предлагат перспектива за значителни подобрения в икономиката като цяло.

Развитието на такива полезни взаимодействия изисква тясно сътрудничество между съответните участници — по-специално ЕС и националните органи, участващи в програмирането и изпълнението на подкрепата по линия на „Хоризонт Европа“ и ЕФРР.

Например, мисиите на „Хоризонт Европа“⁽¹⁸⁾ предлагат нови начини за справяне с установените при нейните мисии предизвикателства и за намиране на решения, водещи до промени, които могат да спомогнат за ускоряване на внедряването на най-добрите налични технологии. Практически примери за възможни полезни взаимодействия на петте мисии на ЕС с ЕФРР са представени в приложението към настоящата бележка.

За да се стимулира това внедряване, в новата стратегия за разпространение и използване на резултатите на програма „Хоризонт“ ще се насърчава интегрираният подход чрез създаване и поддържане на портфейли с резултатите от мисиите и чрез съчетаването им с интегрирана екосистема от услуги (напр. платформите Horizon Results и Horizon Results Booster) и инициативи (напр. събития и семинари). Това ще насочи вниманието на националните и регионалните инвеститори и създатели на политики към ясни набори от резултати в областта на НИИ. В новата стратегия за разпространение и използване на резултатите на програма „Хоризонт“ се набляга също така на темите от работната програма на „Хоризонт Европа“, така че кандидатите ще преценят дали могат да използват потенциалните полезни взаимодействия с други програми на ЕС.

Поуките, извлечени от четвъртата покана за представяне на предложения по линия на Interreg за Централна Европа за използване на резултатите от съществуващите проекти по „Хоризонт 2020“ (и други програми на ЕС), ще бъдат взети предвид, когато се взема решение как да се използват резултатите в областта на НИИ по „Хоризонт Европа“, като се използват програмите по линия на Interreg (като допълнителен начин за увеличаване на достъпа на регионите до висококачествени резултати в областта на НИИ). Бъдещите усилия в тази насока ще се ползват от знанията и опита, натрупани от инициативите за намиране на партньори (напр. новият инструмент за „картографиране“ на полезните взаимодействия между „Хоризонт“ и Interreg, който съчетава тематична и регионална информация с цел да се определят потенциалните полезни взаимодействия между тези два потока на финансиране).

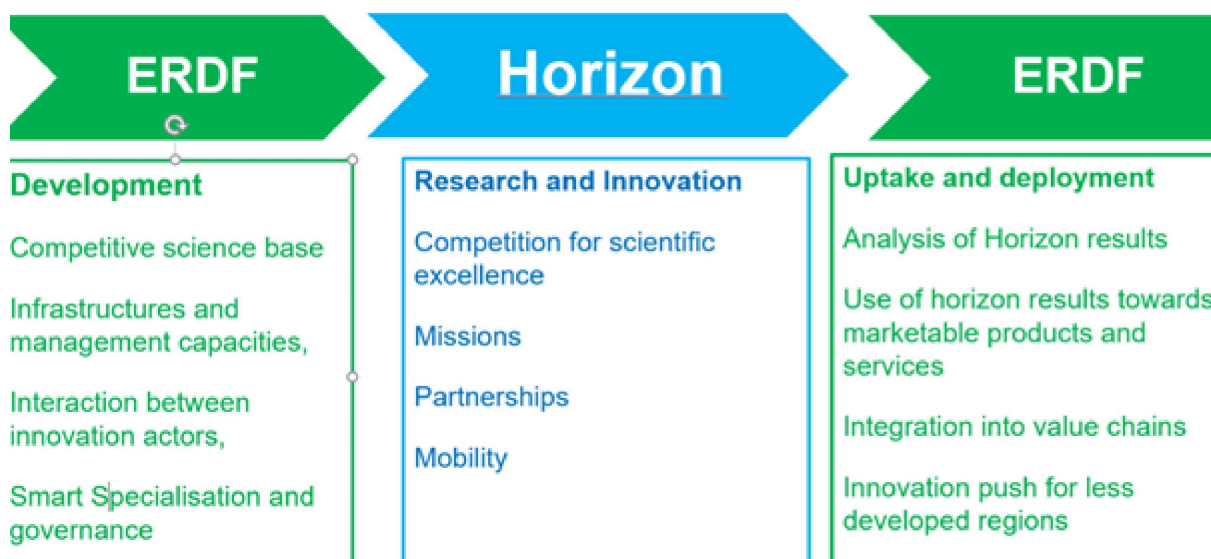
Тези подходи и решения могат също така да помогнат на публичните администрации да развият нови възможности и да предоставят нови услуги. Това е особено важно за по-слабо развитите и периферните региони, които нямат толкова добри възможности за усвояване на новите технологии и за управление на системната трансформация.

⁽¹⁸⁾ За повече подробности относно мисиите на ЕС в „Хоризонт Европа“: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe_en#what

Следователно много от тези региони могат да увеличат мащаба на демонстрационните проекти, иновациите и мерките за трансфер на технологии, като използват ресурсите на политиката на сближаване, за да спомогнат за постигането на целите на програмата. Регионите, които са определили приоритети в стратегиите, свързани с конкретна област на мисия, може да развият полезни взаимодействия с тази мисия ⁽¹⁹⁾, за да подкрепят разработването и/или внедряването надолу по веригата на нови подходи за разработване на пътища, водещи до промени. Например мисиите на „Хоризонт Европа“ могат да осигуряват насоченост; да стимулират регионалното развитие; да насърчават сътрудничеството между отделните дисциплини и многостепенното управление; да ангажират широката общественост и местните/регионалните заинтересовани страни; и да популяризират инвестициите в рамките на политиката на сближаване и достъпа до нови мрежи, платформи за обучение в областта на политиката и инструменти за финансиране.

Регионите играят важна роля за разгръщането на водородната икономика, по-специално чрез „водородните долини“ ⁽²⁰⁾. Те осигуряват производството, транспортирането, съхранението и използването на водород на регионално или местно равнище и са от ключово значение за постигането на целите на REPowerEU ⁽²¹⁾. Съвместното предприятие „Чист водород“ има дългогодишен опит в подкрепа на създаването на водородни долини в ЕС. По-нататъшното разгръщане на тази успешна концепция във всички държави членки ще изисква значително обединяване на ресурси.

Например водородът от възобновяеми източници ще бъде от ключово значение за заместването на природния газ, въглищата и нефта в трудни за декарбонизация промишлени отрасли и в транспорта. В REPowerEU се определя цел за 10 милиона тона вътрешно производство на водород от възобновяеми източници и 10 милиона тона внос на водород от възобновяеми източници до 2030 г. Регионите играят важна роля за разгръщането на водородната икономика в ЕС, по-специално чрез водородните долини. Водородните долини осигуряват производството, транспортирането, съхранението и използването на водород на регионално или местно равнище и са от ключово значение за постигането на целите на REPowerEU. Съвместното предприятие „Чист водород“ и неговите предшественици имат дългогодишен опит в подкрепа на създаването на водородни долини в ЕС. Понастоящем в ЕС има 23 водородни долини в десет държави членки. По-нататъшното разгръщане на тази успешна концепция във всички държави членки ще изисква значително обединяване на ресурси.

⁽¹⁹⁾ Мисиите на ЕС са новост в програмата за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г. Мисиите на ЕС представляват координирани усилия на Комисията за обединяване на необходимите ресурси по отношение на програмите за финансиране, политиките и нормативната уредба, както и на други дейности. Те имат за цел също така да мобилизират и активизират участници от публичния и частния сектор, като например държавите — членки на ЕС, регионалните и местните органи, научноизследователските институти, земеделските производители и стопани, предприемачите и инвеститорите, за да се постигне реално и трайно въздействие. Мисиите ще взаимодействат с широката общественост, за да се насърчава възприемането на нови решения и подходи от обществото. Съществуват пет мисии на ЕС („Адаптиране към изменението на климата“; „Рак“; „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“; „100 неутрални по отношение на климата и интелигентни градове до 2030 г.“; „Пакт за почвите за Европа“).

⁽²⁰⁾ Партньорство за интелигентна специализация „Водородни долини“ и пилотен проект „Водород“ (Водородни долини — платформа за интелигентна специализация (europa.eu))

⁽²¹⁾ В REPowerEU (COM(2022) 230 final) се определя цел за 10 милиона тона вътрешно производство на водород от възобновяеми източници и 10 милиона тона внос на водород от възобновяеми източници до 2030 г.

Например: Полезни взаимодействия в контекста на новата европейска програма за иновации

Полезните взаимодействия могат да подпомогнат изпълнението на новата европейска програма за иновации, и по-специално на водеща инициатива 3, която има за цел да укрепи и свърже регионалните иновационни екосистеми и да намали разделението в областта на иновациите.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Полезни взаимодействия с мисиите на ЕС**Мисия на ЕС „Адаптиране към изменението на климата“**

Мисията „Адаптиране към изменението на климата“ има за цел да подкрепи най-малко 150 европейски региона, местни власти и общности в усилията им да постигнат устойчивост спрямо изменението на климата до 2030 г. Тя ще предоставя обща подкрепа за регионите, местните власти и общностите, за да им помогне по-добре да разберат рисковете и възможностите, свързани с климата, да се подготвят за тях и да ги управляват, за да ускорят прехода си към устойчивост спрямо изменението на климата и да осъществят поне 75 широкомащабни демонстрации за адаптиране към изменението на климата по места.

Участието на държавите членки, регионите и местните власти ще играе решаваща роля в изпълнението на тази мисия, тъй като те са основните двигатели на промяната. Те могат също така да внедряват нови технологии, да експериментират с новаторски решения, които отговарят на местните нужди, и да помагат на различни заинтересовани страни да постигнат устойчивост спрямо изменението на климата.

Целите на мисията са в съответствие с целите на политиката на ЕФРР ⁽¹⁾ за постигане на по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ. Мисията допринася също така и за постигане на целта на политиката за по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност.

Финансиране по тези приоритети би могло да се мобилизира например, за да се увеличи мащабът на решенията за адаптиране към изменението на климата, като се използват полезни взаимодействия с финансирането, мобилизирано по линия на „Хоризонт Европа“. Регионите и местните власти могат също така да подпишат Хартата на мисията, за да изразят своята готовност да си сътрудничат и да се координират с другите подписали я страни, за да могат да мобилизират ресурси и да развият дейности на своите съответни територии с оглед на това да постигнат целите си за адаптиране към изменението на климата.

Платформата за изпълнение на мисията ще подкрепя регионите и местните власти, например като им предоставя достъп до знания и техническа помощ. По линия на работните програми на „Хоризонт Европа“ ще бъде осигурено финансиране за проекти в областта на НИИ за адаптиране към изменението на климата, които могат да бъдат изпълнени чрез използване на потенциалните полезни взаимодействия с ЕФРР.

Мисия за борба с рака

Мисията за борба с рака, заедно с европейския план за борба с рака, има за цел да подобри живота на над 3 милиона души до 2030 г. чрез профилактика и лечение, а засегнатите от рак, включително техните семейства, да живеят по-дълго и по-добре. Тази обща цел е в съответствие с целта на политиката на ЕФРР за по-социална и приобщаваща Европа.

Предвижда се създаването на цифрови инфраструктури в подкрепа на научните изследвания и иновациите (НИИ) в областта на контрола на раковите заболявания. Платформата UNCAN.eu ще събира различни видове данни от различни източници. Виртуалният европейски цифров център за пациенти, болни от рак, ще даде възможност на болните от рак и на лица, преживели рак, да депозират своите здравни данни и да получават информация. Ще бъдат подкрепени всеобхватни инфраструктури за борба с рака, за да се преодолеят неравенствата в достъпа до висококачествени грижи за болните от рак, например чрез укрепване на научноизследователския капацитет и създаване на мрежа в държавите членки и регионите.

Участието на държавите членки, регионите и местните власти е от решаващо значение за изпълнението на предвидените действия, тъй като те носят основната отговорност за организацията на своите здравни системи. Например подобряването на достъпа до ранен скрининг или до иновативни методи за лечение на рак ще изисква значителни инвестиции в инфраструктура, оборудване, цифровизация, работна сила в здравеопазването и нови модели на грижи, включително решения за телемедицина, за да се достигне до пациентите в селските и отдалечените райони.

ЕФРР играе важна роля за подобряване на контрола на раковите заболявания. Много региони имат стратегии за интелигентна специализация в областта на здравеопазването, включително в областта на раковите заболявания. Съществуващите проекти имат огромен потенциал да допринесат за постигането на целите на мисията. Регионите ще бъдат насърчавани да се съобразят с приоритетите на ЕС и да правят допълнителни инвестиции в НИИ чрез ориентиране на приоритетите за интелигентна специализация към иновации в областта на раковите заболявания. Също така Interreg може да подпомогне болните от рак пациенти, които търсят здравни грижи в друга държава, като засили трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество.

⁽¹⁾ Член 3 от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд.

Регионите ще участват в изпълнението чрез бъдещите национални центрове за борба с рака във всяка държава членка. Центровете ще улеснят: 1) интегрирането на дейностите на мисията чрез установяване на полезни взаимодействия в инициативите и инвестициите на политиката, свързана с борбата с рака, на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно равнище; 2) ангажирането на съответните национални действащи лица и заинтересовани страни, които да надхвърлят рамките на системите за научни изследвания и иновации и системите на здравеопазването, за да обхванат съответните области в контрола на раковите заболявания (като заетост, образование); 3) политическите диалози относно раковите заболявания; и 4) дейностите за ангажиране на гражданите.

Мисия на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води“

Стратегическата цел на мисията е до 2030 г. да се възстанови здравният статус на нашите океани и води чрез опазване и възстановяване на морските и сладководните екосистеми и биологичното разнообразие, предотвратяване и премахване на замърсяването на нашите океани, морета и води и насърчаване на нулевата нетна въглеродна емисия и кръговия характер на синята икономика на ЕС.

Специален акцент е поставен върху регионалния ангажимент чрез „водещи инициативи“ на местно ниво. Те са замислени като портфейли от проекти в областта на НИИ за разработване и внедряване на решения, водещи до промени в четири големи европейски басейна: Атлантическия и Арктическия басейн; басейнът на Балтийско и Северно море; басейнът на Средиземно море; басейнът на река Дунав и Черно море.

Мисията ще се изпълнява на два етапа: разработване и пилотно внедряване на решения (2021—2024 г.) и разгръщане и увеличаване на мащаба на тези дейности (от 2025 г.). Макар че Комисията е заделила почти 350 милиона евро по линия на „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2023 г., за да се подпомогне първият етап, мобилизирането на допълнителни задължения и бюджети от публични и частни участници, включително чрез ЕФРР, ще бъде от решаващо значение за постигането на целите на мисията.

Концепцията за „асоциирани региони“ е залегнала във всички съответни дейности на работната програма на мисията. „Асоциирани региони“ са области с екосистеми, които могат да се възползват от демонстрационните дейности (напр. съседни региони и/или региони в различен морски басейн) и/или по-слабо развити региони, където е необходимо да се изгради капацитет за прилагане на новаторските решения, разработени в рамките на различните проекти. Тези региони ще получат финансова подкрепа, за да се покаже, че новаторските решения са осъществими и има възможност за тяхното внедряване и мащабно разпространение. ЕФРР може да ускори прилагането на новаторски решения на регионално равнище. Хартата на мисията ще събере ангажименти/действия и ще обедини всички заинтересовани страни — от държави членки и асоциирани държави до региони и местни власти, частни субекти, НПО и граждани.

Мисия на ЕС „Неутрални по отношение на климата и интелигентни градове“

Целта на мисията е до 2030 г. в Европа да има поне 100 неутрални по отношение на климата и интелигентни града, които да изпълняват ролята на експериментални и иновационни центрове, за да могат всички европейски градове да станат неутрални по отношение на климата до 2050 г.

Със своя подход, ориентиран към града, и с фокус върху базираните на място решения мисията допринася също така и за постигане на целта на политиката за по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност. Тя допринася и за постигането на целта на политиката за Европа, по-близко до гражданите, като насърчава устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи, подкрепяйки специално разработени инвестиционни стратегии на териториално равнище в градовете и местните общности, за да се отговори на техните разнообразни предизвикателства и да се използва техният потенциал за развитие.

Чрез покана за изразяване на интерес мисията прикани градовете да заявят намерението си да станат неутрални по отношение на климата до 2030 г. Заявленията за интерес бяха оценени въз основа на амбициите на градовете, степента им на готовност, текущия и планирания им ангажимент за неутралност по отношение на климата и намаляване на замърсяването, както и на ангажмента им за включване на гражданите и съответните заинтересовани страни в градския план за климата. Избраните градове се приканват с подкрепата на платформата на мисията да изготвят договори за климата, съобразени с градската специфика (ССС). Тъй като договорите за климата, съобразени с градската специфика, не са правно обвързващи инструменти, ще бъдат разработени чрез иновативен процес на съвместно създаване с участието на градовете, националните/регионалните власти, съответните заинтересовани страни и Комисията. Този процес е в съответствие с регионалната стратегия за интелигентна специализация и поставя градовете на предно място въз основа на техните действителни нужди. Това ще бъде междусекторен, основан на търсенето подход, и подход „отдолу нагоре“, с конкретни ангажименти за внедряване и разширяване на новаторски и интелигентни решения във връзка с неутралността по отношение на климата във всички съответни сектори. Договорите за климата, съобразени с градската специфика, включват съгласуван базов сценарий; как градът планира да изпълни тези ангажименти до 2030 г.; и инвестиционен план със съответното финансиране и източници на финансиране.

Платформата на мисията ще подпомага по-специално онези градове, които се ангажират да постигнат неутралност по отношение на климата до 2030 г., ще осигурява цялостна съгласуваност и координация по време на целия процес и ще докладва редовно за напредъка на изпълнението на договорите за климата, съобразени с градската специфика.

С подписването на CCC, градовете получават „знака на мисията“, с който се потвърждават строгият процес на оценка и качеството и изпълнимостта на техните ангажменти. Той ще отключи целеви възможности за финансиране по програмите за финансиране на ЕС и ще даде възможност на регионите, държавите членки и други публични участници да подкрепят силно видими дейности за неутралност по отношение на климата в градовете пионери, за да подпомогнат усилията за постигане на целите на Европейския зелен пакт. Тъй като дейностите, включени в CCC, вече са били проверени като екологично устойчиви в съответствие с рамката на ЕС за улесняване на устойчивите инвестиции, знакът ще повиши осведомеността и доверието на инвеститорите. Това ще улесни градовете да привличат финансиране за своите дейности, свързани с климата, от допълнителни публични и частни инвеститори.

Мисия на ЕС „Пакт за почвите за Европа“

Мисията ще бъде пионерска, ще покаже и ще ускори прехода към здрави почви чрез амбициозни действия в 100 живи лаборатории и водещи инициативи в рамките на териториалните условия. Това ще бъде съчетано с амбициозна трансдисциплинарна програма в областта на НИИ, стабилна, хармонизирана рамка за мониторинг на почвите и повишена грамотност по отношение на почвите, както и комуникация за взаимодействие с гражданите.

Целите на мисията са в пълно съответствие с целите на политиката на ЕФРР за по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност.

ЕФРР може да играе важна роля по отношение на здравето на почвите. Три четвърти от регионите от ниво 2 по NUTS имат стратегии за интелигентна специализация в хранително-вкусовата промишленост, което означава, че съществува значителен потенциал за проекти, които да допринасят за целите на мисията от гледна точка на научните изследвания и иновациите. Мисията ще използва тематичната платформа за интелигентна специализация в областта на хранително-вкусовата промишленост, за да се извлече полза от междурегионалното сътрудничество и да се насърчи появата на общи инвестиционни проекти за иновации в области, свързани с мисията.

Тематичният приоритет „По-зелена Европа без въглеродни емисии“ ще даде възможност да се увеличат резултатите от мисиите. Регионите, които са определили в своите стратегии за интелигентна специализация приоритети, свързани с устойчивото управление на почвите и земите, могат да се възползват от решенията, разработени и тествани в живите лаборатории и чрез водещите инициативи на мисията, и да ги прилагат надолу по веригата в по-голям мащаб.

Interreg може също да допринесе много ефективно за изпълнението на мисията, като установи трансгранично сътрудничество по отношение на целите на мисията (трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество). Примерите включват: пилотни или демонстрационни проекти за възстановяване на влажните зони в трансгранични или в северноевропейски транснационални зони или сътрудничество в областта на водната ерозия в южноевропейски транснационални зони и трансгранични речни басейни (напр. Дунав), или сътрудничество в областта на подходите за териториално планиране, които надлежно отчитат управлението на земята/почвите.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Пример за кумулативно финансиране за други пряко управлявани инструменти (програма „Цифрова Европа“)**Финансиране за полезни взаимодействия, свързани с европейските цифрови иновационни центрове в рамките на програма „Цифрова Европа“**

Европейските цифрови иновационни центрове са съвместна инвестиция на ЕС, държавите членки и асоциираните държави по програма „Цифрова Европа“. Това е отразено в двуетапния процес на подбор, описан в програма „Цифрова Европа“ (Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета). Като първа стъпка, държавите членки извършват подбор и съставят списък на предварително одобрените кандидатстващи субекти. От този списък, на един втори етап, Комисията избира онези субекти, които ще формират мрежата от европейски цифрови иновационни центрове. Подборът се основава на критерии за релевантност, изпълнение и въздействие, но същевременно отчита целите, свързани с географското, секторното и технологичното покритие, както и наличния бюджет по държави. По програма „Цифрова Европа“ се съфинансират избрани кандидатури за отпускане на безвъзмездни средства до максимум 50 %, а държавите членки могат да съфинансират останалата част чрез ЕФРР. (Те могат да използват и друго национално публично или частно финансиране).

В този практически пример са обяснени основните стъпки, необходими за финансирането на полезни взаимодействия на европейски цифрови иновационни центрове чрез програма „Цифрова Европа“ и ЕФРР. Според оценките на Комисията това ще се използва за около 70 „свързани действия“ за изпълнение на европейските иновационни центрове. Известно е кой управляващ орган ще носи отговорността от гледна точка на споделеното управление, тъй като всеки европейски цифров иновационен център ще има регионална основа.

Стъпка 1 — Подготовка. Отговорният разпоредител с бюджетни кредити ще координира и ще си сътрудничи с управляващия орган, отговорен за действието в рамките на фонда със споделено управление, по-специално за да осигури координирането на ставките на финансиране, така че комбинираното финансиране да не надхвърля 100 % от очакваните допустими разходи.

— ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ организира среща с държавите членки, участващи в тези свързани действия, и техните управляващи органи, за да обясни напълно процеса.

Стъпка 2 — Свързване на двете действия. Действието с пряко управление ще бъде определено като „действие за полезно взаимодействие“ по време на подготовката за отпускане на безвъзмездни средства (GAP) или след подписването на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства чрез изменение на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства. Действието със споделено управление ще бъде свързано с действието с пряко управление (напр. чрез ДЧ—УО—номер на покана—номер на проект).

— Това е предвидено в процеса на подготовката за отпускане на безвъзмездни средства и е обявено и в документа във връзка с поканата за представяне на предложения.

Стъпка 3 — Подписване на споразумение за отпускане на безвъзмездни средства и предварително финансиране. Бенефициерът ще подпише две отделни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства ⁽¹⁾: за безвъзмездни средства при пряко управление и за безвъзмездни средства при споделено управление. Предоставящите помощта органи ще гарантират, че комбинираните ставки на финансиране не надвишават 100 % от допустимите разходи. Периодът на допустимост, продължителността на проекта, периодите на отчитане и крайните срокове за одобрение на двете споразумения за отпускане на безвъзмездни средства също следва да бъдат координирани от предоставящите помощта органи във възможно най-голяма степен.

— Плащанията за предварителното финансиране по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства при пряко управление ще се извършват по обичайния начин. Авансовите плащания ще се извършват в рамките на безвъзмездните средства при споделено управление, когато това е предвидено в приложимите национални правила.

⁽¹⁾ Наречен „документ, в който се посочват условията за оказване на подкрепа“ при споделено управление, т.е. член 73, параграф 3 от Регламента за общоприложимите разпоредби.

Представителност на дейностите по подписване на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства

Стъпка 4 — Отчитане и плащания. Преди да поиска плащания от Комисията/агенцията за безвъзмездните средства при пряко управление, бенефициерът първо трябва да декларира разходите пред управляващия орган на безвъзмездните средства при споделено управление. УО ще информира бенефициера за това кога разходите се декларират пред Комисията при споделено управление. В никакъв случай разходите не следва да се включват за първи път в заявление за плащане по пряко управлявани безвъзмездни средства, тъй като това би ги направило недопустими за другия фонд.

- Едва след като разходите бъдат декларирани пред Комисията от УО, бенефициерът/координаторът ще качи в eGrants копие от декларацията, подадена до УО, и същевременно ще въведе цялата информация за изпълнението на действието, както се изисква от правилата на пряко управляваната програма.
- Ако разпоредителят с бюджетни средства изисква сертификат за финансовите отчети на пряко управляваните безвъзмездни средства, одиторът може да разчита и на сертификати за одит на разходите при споделено управление, доколкото те обхващат същите разходи и идентични условия за допустимост.
- И двата предоставящи помощта органа ще проверят разходите в съответствие с приложимите си правила по същия начин, както при действия, при които няма полезни взаимодействия, и ако разходите са приети, ще организират плащането по обичайния начин.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Текст на съответните правни разпоредби (Регламент за общоприложимите разпоредби; „Хоризонт Европа“, ОРГО)

ПЕЧАТ ЗА ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ

Регламент за общоприложимите разпоредби

Съображение 61

„(61) Ползните взаимодействия между фондовете и пряко управляваните инструменти следва да се оптимизират. Следва да се улеснява предоставянето на подкрепа за операции, които вече са получили „Печат за високи постижения“ или са били съфинансирани от „Хоризонт Европа“ с участието на фондовете. Условието, които вече са били оценени на равнището на Съюза преди присъждането на „Печат за високи постижения“ или съфинансирането от „Хоризонт Европа“, не следва да се оценяват отново, ако операциите отговарят на ограничен набор от изисквания, определени в настоящия регламент. Това следва да улесни и спазването на приложимите правила, предвидени в Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията (1).“

Член 2, параграф 45

„Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[...]

(45) „Печат за високи постижения“ означава знакът за качество, присъждан от Комисията на предложение, който показва, че предложението, което е било оценено в рамките на покана за предложения по инструмент на Съюза, се счита, че отговаря на минималните изисквания за качество по съответния инструмент на Съюза, но не е могло да бъде финансирано поради липса на наличен бюджет за тази покана за предложения и може да получи подкрепа от други източници на финансиране на равнището на Съюза или на национално равнище.“

Член 73, параграфи 2 и 4

„Член 73

Подбор на операции от управляващия орган

[...]

2. При подбора на операциите управляващият орган:

- а) гарантира, че избраните операции съответстват на програмата, включително тяхната съгласуваност със съответните стратегии, залегнали в основата на програмата, и осигуряват ефективен принос за постигането на нейните специфични цели;
- б) гарантира, че избраните операции, за които е приложимо отключващо условие, са съгласувани със съответните стратегии и документи за планиране, приети за спазването на това отключващо условие;

[...]

ж) гарантира, че избраните операции попадат в обхвата на съответния фонд и се отнасят до вид интервенция; [...]

(1) Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

По отношение на буква б) от настоящия параграф, в случая на първата цел на политиката, посочена в член 3, параграф 1, буква а) от Регламента за ЕФРР и КФ, само операциите, които съответстват на специфичните цели, посочени в точки i) и iv) от посочената буква, са съгласувани със съответните стратегии за интелигентно специализиране. [...]

3. Управляващият орган гарантира, че на бенефициера се осигурява документ, в който се посочват условията за оказване на подкрепа за всяка операция, включително специфичните изисквания относно продуктите или услугите, които трябва да бъдат доставени, планът за финансиране, сроковете за изпълнението му и където е приложимо, методът, прилаган за определянето на разходите по операцията и условията за изплащане на подкрепата.

4. За операции, получили „Печат за високи постижения“, или за операции, избрани по програма, съфинансирана от „Хоризонт Европа“, управляващият орган може да реши да предостави подкрепа пряко от ЕФРР или ЕСФ+, ако тези операции отговарят на изискванията, посочени в параграф 2, букви а), б) и ж).

Освен това управляващите органи могат да прилагат към операциите, посочени в първа алинея, категориите, максималните размери и методите за изчисляване на допустимите разходи, определени в съответния инструмент на Съюза. Тези елементи се излагат в документа, посочен в параграф 3. “

„Хоризонт Европа“

„Член 2

Определения

23) „печат за високи постижения“ означава знак за качество, който показва, че дадено предложение, представено по покана за представяне на предложения, е надхвърлило всички прагове за оценка, определени в работната програма, но не е могло да бъде финансирано, тъй като в работната програма няма наличен бюджет за тази покана за представяне на предложения, и което може да получи подкрепа от други източници на финансиране от Съюза или на национално равнище; “

„Член 15

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси

1. Програмата се изпълнява във взаимодействие с други програми на Съюза в съответствие с принципа, посочен в член 7, параграф 7.

2. „Печатът за високи постижения“ се присъжда за поканите за представяне на предложения, посочени в работната програма. В съответствие със съответната разпоредба от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. и съответната разпоредба от Регламента за стратегическите планове по ОСП, с ЕФРР, ЕСФ+ или ЕЗФРСР могат да се подкрепят:

- а) съфинансирани действия, избрани по Програмата; и
- б) действия, които са получили сертификата „Печат за високи постижения“, ако отговарят на всяко едно от следните условия:
  - i) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по Програмата;
  - ii) отговарят на минималните изисквания за качество съгласно същата покана за представяне на предложения; и
  - iii) не са финансирани в рамките на същата покана за представяне на предложения единствено поради бюджетни ограничения.

3. Финансовите вноски по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+, ЕФМДР и ЕЗФРСР, могат да се смятат за принос на участващата държава членка към европейското партньорство съгласно член 10, параграф 1, букви б) и в) от настоящия регламент, при условие че са спазени съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. и регламентите за отделните фондове.

4. За действие, за което е предоставено финансиране по Програмата, може да бъде предоставено финансиране и по друга програма на Съюза, при условие че финансирането не обхваща едни и същи разходи. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат към съответстващото финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми на Съюза може да се изчислява пропорционално в съответствие с документите, определящи условията за подкрепата.

5. Ресурсите, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат прехвърлени към Програмата при спазване на условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

6. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за ресурси, прехвърлени съгласно параграф 5, съответстващите ресурси, за които не са поети задължения, могат да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници, по искане на държавата членка, в съответствие с условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. “

„Член 24

Покани за представяне на предложения

4. В работната програма се посочват поканите за представяне на предложения, за които може да се присъжда знакът „Печат за високи постижения“. С предварително разрешение от заявителя информацията относно заявлението и оценката може да се предоставя на заинтересованите финансиращи органи, при условие че се сключат споразумения за поверителност. “

„Член 48

Инструментът „Ускорител“

1. Инструментът „Ускорител“ има за цел да подкрепя основно иновации, създаващи нови пазари. Той подкрепя само единични бенефициери и предоставя основно смесено финансиране. При определени условия инструментът може също да предоставя подкрепа във вид само на безвъзмездни средства или само на капитал.

Инструментът „Ускорител“ предлага следните два вида подкрепа:

- а) смесена финансова подкрепа за МСП, включително стартиращи предприятия, и по изключение малки дружества със средна пазарна капитализация, осъществяващи авангардни и революционни иновации, които не са подходящи за банково финансиране;
- б) подкрепа във вид само на безвъзмездни средства за МСП, включително стартиращи предприятия, които осъществяват всякакъв вид иновации — от поетапни до авангардни и революционни иновации — и имат за цел впоследствие да разширят мащаба си;
- в) може да се предоставя също така подкрепа във вид само на капитал за МСП, които не са подходящи за банково финансиране, включително стартиращи предприятия, които вече са получили помощ във вид само на безвъзмездни средства.

Подкрепа във вид само на безвъзмездни средства в рамките на инструмента „Ускорител“ се осигурява единствено при следните кумулативни условия:

- а) проектът включва информацията относно капацитета и готовността на заявителя да се разраства;
- б) бенефициерът е стартиращо предприятие или МСП;
- в) подкрепа във вид само на безвъзмездни средства в рамките на инструмента „Ускорител“ се осигурява на бенефициера веднъж в рамките на периода на изпълнение на Програмата и възлиза най-много на 2,5 млн. евро.

2. Бенефициерът по линия на инструмента „Ускорител“ е правен субект, който отговаря на определението за стартиращо предприятие, МСП или по изключение малко дружество със средна пазарна капитализация, готово да разшири своя мащаб, и е установен в държава членка или в асоциирана държава. Предложението може да се представи от бенефициера или — с неговото предварително съгласие — от едно или повече физически лица или правни субекти, които възнамеряват да учредят този бенефициер или да го подпомагат. Във втория случай споразумението за финансиране се подписва само с бенефициера.

3. Всички форми на финансов принос на Съюза, предоставяни в рамките на смесено финансиране по линия на ЕСИ, се обхващат и предоставят с едно решение за отпускане на средства.

4. Предложенията се оценяват въз основа на индивидуалните им качества от независими външни експерти и се подбират за финансиране чрез открита покана за представяне на предложения с крайни срокове, въз основа на членове 27, 28 и 29, при спазване на параграф 5 от настоящия член.

5. Представените предложения се оценяват на базата на следните критерии за отпускане:

- а) високи постижения;
- б) въздействие;
- в) равнище на риска при действието, което би възпрепятствало инвестициите, качество и ефикасност на изпълнението и необходимост от подкрепа от Съюза.

6. Със съгласието на съответните заявители Комисията или органите за финансиране, изпълняващи Програмата (включително ОЗИ на ЕИТ), може да представят направо за оценка по критерия за отпускане, посочен в параграф 5, буква в), предложение за действие за иновации и пазарно внедряване, което вече отговаря на критериите, посочени в параграф 5, букви а) и б), при спазване на следните кумулативни условия:

- а) предложението произтича от друго действие, финансирано по „Хоризонт 2020“, от Програмата или —след изследователска пилотна фаза по линия на първата работна програма — от национални и/или регионални програми, като се започва с проучване на търсенето за подобна схема. Подробни разпоредби се установяват в специфичната програма, посочени в член 1, параграф 2, буква а);
- б) предложението се основава на преглед на проекта, извършен в предходните две години, в който предложението е оценено от гледна точка на високите постижения и въздействието, и подлежи на условията и процедурите, описани в работната програма.

7. Знакът „Печат за високи постижения“ може да се присъжда, ако са спазени следните кумулативни условия:

- а) бенефициерът е стартиращо предприятие, малко или средно предприятие или дружество със средна пазарна капитализация;
- б) предложението е било допустимо и е преминало приложимите прагове за критериите за отпускане, посочени в параграф 5, букви а) и б);
- в) дейността би била допустима по иновационно действие.

8. За предложение, което е преминало оценката успешно, независимите външни експерти предлагат съответната подкрепа по линия на инструмента „Ускорител“, като вземат предвид поетия риск, както и ресурсите и времето, необходими за пускане и внедряване на иновацията на пазара.

Комисията има право поради основателни причини да отхвърли предложение, избрано от независимите външни експерти, включително поради несъответствие с целите на политиките на Съюза. Програмният комитет се уведомява за причините за подобно отхвърляне.

9. Компонентът на подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, който представлява безвъзмездни средства или възстановим аванс, не надвишава 70 % от общите допустими разходи за избраното иновационно действие.

10. Условията за изпълнение на компонентите на подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, които представляват капиталово финансиране или подлежащо на връщане подпомагане, се определят в Решение (ЕС) 2021/764.

11. В договора за избраното действие се определят конкретните измерими етапни цели и съответните плащания по предварително финансиране и плащания на траншовете от подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“.

При смесено финансиране по линия на ЕСИ дейностите, свързани с иновационно действие, може да започнат и първото плащане по предварително финансиране в рамките на безвъзмездните средства или възстановимият аванс може да се преведе преди изпълнението на други компоненти от отпуснатото смесено финансиране по линия на ЕСИ. Изпълнението на тези компоненти е обвързано с постигането на конкретните етапни цели, определени в договора.

12. В съответствие с договора, ако измеримите етапни цели не са постигнати, действието се спира временно, изменя се или, когато е надлежно обосновано, се прекратява. То може да се прекрати и когато очакваното пазарно внедряване, по-специално в рамките на Съюза, не може да се осъществи.

В извънредни случаи и след консултация с комитета на ЕСИ Комисията има право да реши да увеличи подкрепата по линия на инструмента „Ускорител“, при условие че проектът бъде подложен на преглед от независими външни експерти. Програмният комитет се уведомява за такива случаи. “

„Член 50

Мониторинг и докладване

Комисията осъществява непрекъснат мониторинг на управлението и изпълнението на Програмата, на специфичната програма, посочена в член 1, параграф 2, буква а), и на дейностите на ЕИТ. С цел повишаване на прозрачността данните също така се оповестяват публично и по достъпен начин на уебсайта на Комисията в съответствие с последната актуализация. По-специално данните за проектите, финансирани по линия на ЕНС, европейските партньорства, мисиите, ЕСИ и ЕИТ, се включват в една и съща база данни.

Базата данни включва:

...

б) информация относно равнището на интегриране на социалните и хуманитарните науки, съотношението между по-ниските и по-високите равнища на технологична готовност при съвместните научни изследвания, напредъка в участието на държавите, обхванати от разширяването на участието, географският състав на консорциумите в съвместни проекти, развитието на заплатите на научните изследователи, използването на двуетапна процедура за представяне и оценка, мерките, насочени към улесняване на връзките на сътрудничество в областта на европейските НИИ, използването на процедурата за преразглеждане на оценките и броя и вида на жалбите, равнището на интегриране на въпросите за климата и свързаните с това разходи, участието на МСП, участието на частния сектор, участието на двата пола във финансираните действия, комисиите за оценка, съветите и консултативните групи, печатите за високи постижения, европейските партньорства, както и процентите на съфинансиране, допълващото и кумулативното финансиране от други програми на Съюза, научноизследователските инфраструктури, сроковете за отпускане на безвъзмездни средства, равнището на международно сътрудничество, ангажираността на гражданите и участието на гражданското общество;

Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“

1.1.3. Допълнителни дейности на ЕСИ

Освен това ЕСИ ще предлага свои услуги за ускоряване на бизнеса в подкрепа на дейности и действия по линия на инструментите „Изследвач“ и „Ускорител“. Тези услуги ще се препоръчват горещо на всички избрани стартиращи предприятия и МСП, а в извънредни случаи — и на дружества със средна пазарна капитализация, въпреки че използването на посочените услуги няма да е задължително. Целта е общността на финансирани от ЕСИ иноватори, включително такива с „Печат за високи постижения“, да се свърже с инвеститори, партньори и публични купувачи. Той ще предоставя широк набор от услуги, свързани с напътствия и наставничество по отношение на действията на ЕСИ. Ще предоставя на иноваторите достъп до международни мрежи от потенциални партньори, включително промишлени, за да се допълни веригата за създаване на стойност или да се развият пазарни възможности, както и да се открият инвеститори и други източници на частно или корпоративно финансиране. Дейностите ще включват мероприятия на живо, като например събития за посредничество и сесии за привличане на вниманието, но също така и разработване на платформи за намиране на партньори или използване на съществуващи такива, в тясна връзка с подпомаганите от програмата InvestEU финансови посредници и с Групата на Европейската инвестиционна банка. Тези дейности ще насърчават обмена между колеги като източник на обучение в иновационната екосистема, възползвайки се максимално от членове на Консултативния съвет на високо равнище на ЕСИ и стипендианти на ЕСИ. “

ПРЕХВЪРЛЯНИЯ

Регламент за общоприложимите разпоредби

Съображение 19

„(19) За да се осигури достатъчно гъвкавост на държавите членки при изпълнението на средствата, които са им разпределени при споделено управление, следва да бъде възможно прехвърляне на средства до определен размер между фондовете, както и между режима на споделено управление и инструментите, управлявани пряко и непряко. Размерът на средствата, които могат да бъдат прехвърлени, следва да бъде по-висок, когато това е обосновано от специфичните икономически и социални обстоятелства в дадена държава членка.“

„Член 26

Прехвърляне на ресурси

1. Всяка държава членка може да поиска — в споразумението за партньорство или в искане за изменение на дадена програма, ако е договорено от мониторинговия комитет на програмата съгласно член 40, параграф 2, буква г) — прехвърляне на до 5 % от първоначално отпуснатите ѝ средства от всеки от фондовете към всеки друг инструмент при пряко или непряко управление, когато такава възможност е предвидена в основния акт на такъв инструмент.

Сборът от прехвърлянията по първа алинея от настоящия параграф и приносът в съответствие с член 14, параграф 1, първа алинея не може да надвишава 5 % от първоначално отпуснатите за държавата средства от всеки фонд.

Всяка държава членка може също да поиска — в споразумението за партньорство или в искане за изменение на дадена програма — прехвърляне на до 5 % от първоначално отпуснатите ѝ средства от всеки от фондовете към друг фонд или фондове, с изключение на прехвърлянията, посочени в четвърта алинея.

Всяка държава членка може също така да поиска — в споразумението за партньорство или в искането за изменение на дадена програма — допълнително прехвърляне на средства в размер до 20 % от първоначално отпуснатите ѝ средства по фондове между ЕФРР, ЕСФ+ или Кохезионния фонд в рамките на глобалните ресурси на държавата членка по цел „Инвестиции за работни места и растеж“. Държавите членки, в които средното общо равнище на безработица за периода 2017—2019 г. е под 3 %, могат да поискат такава допълнително прехвърляне на средства в размер до 25 % от първоначално отпуснатите за всяка държава.

2. Прехвърлените ресурси се изпълняват в съответствие с правилата на фонда или инструмента, към който са прехвърлени, а в случай на прехвърляне към инструменти при пряко или непряко управление, в полза на съответната държава членка.

3. В исканията за изменение на дадена програма се определя общата прехвърлена сума за всяка година по фондове и по категории региони, когато е приложимо, като тези искания се обосновават надлежно с оглед на взаимното допълване и търсеното въздействие и се придружават от изменената програма или програми в съответствие с член 24.

4. След като се консултира със засегнатата държава членка, Комисията възразява срещу искане за прехвърляне в съответното изменение на програмата, когато това прехвърляне би застрашило постигането на целите на програмата, от която ще се прехвърлят ресурси.

Комисията повдига възражение срещу искането и когато смята, че държавата членка не е представила подходяща обосновка за прехвърлянето по отношение на резултатите, които трябва да бъдат постигнати, или приноса, който трябва да се направи за постигане на целите на получаващия фонд или инструмент при пряко или непряко управление.

5. Когато искането за прехвърляне се отнася до изменение на програма, могат да бъдат прехвърляни само ресурси от бъдещи календарни години.

6. Ресурсите по ФСП, включително всякакви ресурси, прехвърлени от ЕФРР и ЕСФ+ в съответствие с член 27, не могат да се прехвърлят към други фондове или инструменти съгласно параграфи 1—5 от настоящия член.

ФСП не може да получава прехвърления съгласно параграфи 1—5 от настоящия член.

7. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за ресурси, прехвърлени съгласно параграф 1, съответните ресурси, за които не са поети задължения, може да бъдат прехвърлени обратно към фонда, от който първоначално са били прехвърлени и разпределени за една или повече програми.

За тази цел държавата членка представя искане за изменение на програмата в съответствие с член 24, параграф 1 най-късно 4 месеца преди крайния срок за поемане на задължения, посочен в член 114, параграф 2, първа алинея от Финансовия регламент.

8. Ресурсите, прехвърлени обратно към фонда, от който са били първоначално прехвърлени и разпределени за една или повече програми, се изпълняват в съответствие с правилата, определени в настоящия регламент и в регламентите за отделните фондове, считано от датата на подаване на искането за изменение на програмата.

9. За ресурсите, прехвърлени обратно към фонда, от който са били първоначално прехвърлени и разпределени за дадена програма в съответствие с параграф 7 от настоящия член, срокът за отмяна, определен в член 105, параграф 1, започва да тече през годината, в която са поети съответните бюджетни задължения. “

„Хоризонт Европа“

„Член 15

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси

...

5. Ресурсите, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат прехвърлени към Програмата при спазване на условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. Комисията изпълнява тези ресурси пряко в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент или непряко — в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка.

6. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за ресурси, прехвърлени съгласно параграф 5, съответстващите ресурси, за които не са поети задължения, могат да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници, по искане на държавата членка, в съответствие с условията, посочени в съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. “

КУМУЛАТИВНО ФИНАНСИРАНЕ

Регламент за общоприложимите разпоредби

„Член 63

Допустимост

[...]

9. Една операция може да получава подкрепа от един или няколко фонда или от една или няколко програми и от други инструменти на Съюза. В такива случаи разходите, декларирани в заявлението за плащане за един от фондовете, не се декларира за нито една от следните:

- а) подкрепа от друг фонд или инструмент на Съюза;
- б) подкрепа от същия фонд по друга програма.

Размерът на разходите, които се вписват в заявлението за плащане на един фонд, може да се изчисли за всеки от фондовете и за съответната програма или програми на *пропорционална база* в съответствие с документа, в който са определени условията за предоставяне на подкрепата.“

„Хоризонт Европа“

„Член 15

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси

...

4. За действие, за което е предоставено финансиране по Програмата, може да бъде предоставено финансиране и по друга програма на Съюза, при условие че финансирането не обхваща едни и същи разходи. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат към съответстващото финансиране на действието. Кумулативното финансиране не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието. Подкрепата от различните програми на Съюза може да се изчислява пропорционално в съответствие с документите, определящи условията за подкрепата. “

Комбинирано финансиране/съфинансиране на европейски партньорства

Регламент за общоприложимите разпоредби

„Член 71

Програмни органи

[...]

5. Когато дадена програма предоставя в съответствие със своите цели подкрепа от ЕФРР или ЕСФ+ на програма, съфинансирана от „Хоризонт Европа“, както е посочено в член 10, параграф 1, буква б) от Регламента за „Хоризонт Европа“, субектът, изпълняващ програмата, съфинансирана от „Хоризонт Европа“, се определя като междинно звено от управляващия орган на съответната програма в съответствие с параграф 3 от настоящия член.“

„Член 73

Подбор на операции от управляващия орган

[...]

4. За операции, получили „Печат за високи постижения“, или за операции, избрани по програма, съфинансирана от „Хоризонт Европа“, управляващият орган може да реши да предостави подкрепа пряко от ЕФРР или ЕСФ+, ако тези операции отговарят на изискванията, посочени в параграф 2, букви а), б) и ж).

Освен това управляващите органи могат да прилагат към операциите, посочени в първа алинея, категориите, максималните размери и методите за изчисляване на допустимите разходи, определени в съответния инструмент на Съюза. Тези елементи се излагат в документа, посочен в параграф 3. “

„Хоризонт Европа“

„Член 15

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране и прехвърляне на ресурси

...

1. Финансовите вноски по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+, ЕФМДР и ЕЗФРСР, могат да се смятат за принос на участващата държава членка към европейското партньорство съгласно член 10, параграф 1, букви б) и в) от настоящия регламент, при условие че са спазени съответните разпоредби от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. и регламентите за отделните фондове. “

Регламент (ЕС) 2021/1237 на Комисията от 23 юли 2021 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора

„Член 25а

Помощи за проекти, които са получили знак за качество „Печат за високи постижения“

1. Помощите за МСП за проекти за научноизследователска и развойна дейност, както и проучвания на осъществимостта, които са получили знак за качество „Печат за високи постижения“ по линия на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“, са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3 от Договора и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако са изпълнени условията, определени в настоящия член и в глава I.
2. Допустимите дейности на подпомаганя проект за научноизследователска и развойна дейност или на проучването за осъществимост са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“, с изключение на дейностите, които излизат извън обхвата на действията за експериментално развитие.
3. Категориите, максималните размери и методите на изчисление на допустимите разходи на подпомаганя проект за научноизследователска и развойна дейност или на проучването за осъществимост са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.
4. Максималният размер на помощта не надвишава 2,5 милиона евро на МСП за проект за научноизследователска и развойна дейност или проучване за осъществимост.
5. Общият размер на публичното финансиране, предоставено за всеки проект за научноизследователска и развойна дейност или проучване за осъществимост, не надвишава процента на финансиране, определен за този проект за научноизследователска и развойна дейност или проучване за осъществимост съгласно правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.

Член 25б

Помощ за действия „Мария Склодовска-Кюри“ и действия по линия на схемата на ЕНС „Доказване на концепцията“

1. Помощите за действия „Мария Склодовска-Кюри“ и действия по линия на схемата на ЕНС „Доказване на концепцията“, които са получили знак за качество „Печат за високи постижения“ по линия на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“, са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3 от Договора и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако са изпълнени условията, определени в настоящия член и в глава I.
2. Допустимите дейности на подпомаганото действие са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.

3. Категориите, максималните размери и методите на изчисление на допустимите разходи на подпомаганото действие са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.
4. Общият размер на публичното финансиране, предоставено за всяко подпомагано действие, не надвишава максималното равнище на подкрепа, предвидено в програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.

Член 25в

Помощи за проекти за научноизследователска и развойна дейност

1. Помощи, предоставени за съфинансирани проекти за научноизследователска и развойна дейност или проучване за осъществимост (включително проекти за научноизследователска и развойна дейност, изпълнявани в рамките на европейско институционализирано партньорство въз основа на член 185 или 187 от Договора, или действие за съфинансиране по програмата, определено в правилата на програма „Хоризонт Европа“), които се изпълняват от най-малко три държави членки или алтернативно от две държави членки и поне една асоциирана държава, подбрани въз основа на оценяване и класиране, извършени от независими експерти в рамките на транснационални покани за представяне на предложения в съответствие с правилата на програма „Хоризонт 2020“ или „Хоризонт Европа“, са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3 от Договора и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако са изпълнени условията, предвидени в настоящия член и глава I.
2. Допустимите дейности на подпомаган проект за научноизследователска и развойна дейност или на проучването за осъществимост са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“, с изключение на дейностите, които излизат извън обхвата на действията за експериментално развитие.
3. Категориите, максималните размери и методите на изчисление на допустимите разходи са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.
4. Общият размер на предоставеното публично финансиране не надвишава процента на финансиране, определен за проекта за научноизследователска и развойна дейност или проучването за осъществимост след избора, класирането и оценяването съгласно правилата на програма „Хоризонт 2020“ или „Хоризонт Европа“.
5. Предоставеното по програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“ финансиране обхваща най-малко 30 % от общите допустими разходи за действие за научни изследвания и иновации или за действие за иновации, определено по програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“.

Член 25г

Помощ за действия за формиране на екипи

1. Помощ, предоставена за съфинансирани действия за формиране на екипи, в които участват най-малко две държави членки, подбрани въз основа на оценяване и класиране, извършени от независими експерти в рамките на транснационални покани за представяне на предложения по правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“, са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3 от Договора и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако са изпълнени условията, определени в настоящия член и в глава I.
2. Допустимите дейности на съфинансираното действие за формиране на екипи са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“. Изключват се дейностите, различни от дейностите за експериментално развитие.
3. Категориите, максималните размери и методите на изчисление на допустимите разходи са тези, определени като допустими според правилата на програма „Хоризонт 2020“ или програма „Хоризонт Европа“. В допълнение към това са допустими инвестиционни разходи за материални и нематериални активи, свързани с проекта.
4. Общият размер на предоставеното публично финансиране не надвишава процента на финансиране, определен за действието за формиране на екипи вследствие на избора, класирането и оценяването съгласно правилата на програма „Хоризонт 2020“ или „Хоризонт Европа“. В допълнение към това за инвестиции в инвестиционни разходи за материални и нематериални активи, свързани с проекта, помощта не надхвърля 70 % от инвестиционните разходи.

5. За инвестиционни помощи за инфраструктура по линия на действие за формиране на екипи се прилагат следните допълнителни условия:

- а) когато инфраструктурата извършва както стопанска, така и нестопанска дейност, финансирането, разходите и приходите за всеки вид дейност се вземат предвид поотделно въз основа на последователно прилагани принципи за осчетоводяване на разходите, които могат да бъдат обективно оправдани;
  - б) цената за експлоатацията или използването на инфраструктурата отговаря на пазарната цена;
  - в) достъпът до инфраструктурата е отворен за няколко ползватели и се предоставя на прозрачна и недискриминационна основа. Предприятията, които са финансирани поне 10 % от инвестиционните разходи за инфраструктурата, могат да получат преференциален достъп при по-изгодни условия. За да бъде избегната свръхкомпенсация, този достъп е пропорционален на приноса на предприятието към инвестиционните разходи и условията се оповестяват публично;
  - г) когато инфраструктурата получава публично финансиране както за стопански, така и за нестопански дейности, държавите членки въвеждат механизъм за контрол и възстановяване на предоставените средства, за да се гарантира, че приложимият интензитет на помощта не е надхвърлен в резултат на увеличаване на дела на стопанските дейности в сравнение с очакваното положение към датата на предоставяне на помощта.“
-